Gezinshuizen in Vlaanderen: evaluatie van een gezinsgerichte vorm van jeugdhulp- eindrapport

Kenniscentrum Mens en Maatschappij

AP Hogeschool Antwerpen

Onderzoeker: Sarah Verreyken

In opdracht van: SOS Kinderdorpen

Publicatie: 2026

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

INHOUDSTAFEL

Voorwoord 5
Samenvatting evaluatierapport Gezinshuizen Vlaanderen (kwantitatieve + kwalitatieve luik) 6
Deel 1: Beleving van kinderen in gezinshuizen in Vlaanderen – Kwalitatief Evaluatierapport 7
1. Evalutieopzet en methodologie 7
2. Bevindingen 8
2.1. Het kind 8
2.2. De gezinshuisouder 10
2.3. De biologische ouders en de context van het kind 12
2.4. Contextbegeleiders en moederorganisaties 14
3. De krachten van gezinshuizen 17
3.1. Een vaste thuisomgeving en duurzame relaties 17
3.2. Individuele aandacht en begeleiding op maat 17
3.3. Ontwikkelingskansen binnen het gewone gezinsleven 17
3.4. Ruimte voor blijvende verbondenheid met biologische ouders 17
3.5. Combinatie van gezinsgerichte zorg en professionele ondersteuning 17
4. Uitdagingen in de huidige werking 19
5. Richtlijnen voor een verdere uitrol van gezinshuizen in Vlaanderen 21
5.1. Maak van zorgvuldige screening en matching een fundamentele voorwaarde 21
5.2. Voorzie structurele ondersteuning vanaf de start 21
5.3. Organiseer daadwerkelijk verlof en duurzame vervanging 21
5.4. Beperk administratie en organiseer ondersteunende diensten efficiënt 21
5.5. Combineer professionele kaders met voldoende autonomie 22
5.6. Versterk de rol van contextbegeleiders als actieve partners 22
5.7. Maak samenwerking met biologische ouders een structureel onderdeel van de werking 22
5.8. Bewaak de draagkracht van het volledige gezin 22
5.9. Voorzie verschillende vormen van gezinshuizen voor verschillende zorgbehoeften 23
5.10. Investeer in kwaliteitsopvolging en verder onderzoek 23
6. Algemene conclusie 24
Deel 2: Beleving van kinderen in gezinshuizen in Vlaanderen – Kwantitatief Evaluatierapport 25
1. Onderzoeksopzet en leeswijzer 25
2. Profiel van gezinshuizen en gezinshuisouders 26
2.1. Algemene gegevens 26
2.2. Belangrijkste bevindingen 27
3. Focus op het kind 29

3.1. Algemene informatie 29
3.1 Gevoel: de binnenwereld en veiligheid bij het kind 31
3.2. Gedrag: Vaardigheden en gedrag bij het Kind 37
3.3. Systeem: Familie, school, netwerk participatie en verbondenheid van het kind 43
3.4. Cultuur: ervaren van verbondenheid met eigen en nieuwe (gezins)cultuur bij het kind 49
4. Ervaringen van gezinshuisouders 52
4.1. gevoel: gevoelservaringen van gezinshuisouders 52
4.2. gedrag: competenties en communicatie van gezinshuisouders 54
4.3. systeem: structuur, samenwerking en ondersteuning bij de gezinshuisouders 55
4.4. Cultuur: competenties en communicatie van gezinshuisouders 57
5. Contextbegeleiding en organisatie: beleving van samenwerking met contextbegeleider en organisatie 59
5.1. Gevoel: beleving van emotionele ondersteuning met contextbegeleider en organisatie 59
5.2. Gedrag: beleving van vaardigheden en samenwerking met contextbegeleider en organisatie 61
5.3.Systeem: beleving van afspraken en besluitvorming met contextbegeleider en organisatie . 62
5.4. Cultuur: beleving van visie en warden van contextbegeleider en organisatie 64
6. Algemeen besluit van het kwantitatieve onderzoek 66
Dankwoord 68

Voorwoord

In december 2021 deed het Vlaamse agentschap Opgroeien een verzoek aan jeugdhulpvoorzieningen om zich te heroriënteren op hun aanbod. De rondzendbrief, waarin dat verzoek was verwoord, bevatte onder meer een stimulans tot het opbouwen van gezinshuiszorg. In het daaropvolgende jaar is een aantal organisaties zich gaan voorbereiden op een ombouw van residentiële zorg naar gezinshuiszorg, en parallel daaraan werd binnen het agentschap gewerkt aan het statuut dat moest gaan zorgen voor de arbeidsrechtelijke en procedurele context.

Na deze periode van beleidsvoorbereiding is medio 2023 in Vlaanderen de start gemaakt met de ontwikkeling van gezinshuiszorg. Vlaanderen kende wel al enkele mooie gezinswoonvormen, maar nu was er een formeel kader gecreëerd met als doelstelling om een substantieel aantal gezinshuizen op te bouwen. Nu, na drie jaar zijn er ongeveer 30 gezinshuizen actief in Vlaanderen, en daar wonen om en nabij de 100 kinderen.

Gezinshuiszorg geeft belangrijke antwoorden op de noden van kinderen die om uiteenlopende redenen niet thuis kunnen opgroeien, en waarvoor pleegzorg geen optie is. Het gaat om kinderen waarbij in hun eigen gezin ernstige onbalans is ontstaan, en de impact van die onbalans doet een groot beroep op de 7 maal 24 uurs beschikbaarheid en nabijheid van opvoeders. De kinderen vragen, zoals alle kinderen, om veel persoonlijke aandacht, om geborgenheid en sensitiviteit. Ze vragen om een gewoon leven. Maar juist het aanreiken van die gewoonheid is niet zo evident. Ze hebben vaak al op jonge leeftijd te maken gehad met ingrijpende levensgebeurtenissen, zijn soms houvast en vertrouwen kwijt, en ze hebben geregeld te maken met stevige persoonlijke (gedrags)problematiek.

Voor het bieden van gewoonheid aan deze kinderen hebben we ongewone mensen nodig, professionele opvoeders, die in staat zijn warmte, huiselijkheid en geborgenheid te combineren met inhoudelijke kennis en methodisch handelen. Die kunnen bewerkstelligen dat deze kinderen kunnen landen, houvast kunnen vinden, en vandaaruit kunnen groeien en hun veerkracht kunnen versterken.

Daar waar gezinshuiszorg antwoorden biedt, stelt deze werkvorm, deze combinatie van ‘professioneel handelen’ en ‘een manier van leven’ ook vragen. Hoe vinden we de mensen met de juiste aard en aanleg én de juiste kennis, die hun leven op deze manier willen invullen? Hoe zorgen we voor de optimale randvoorwaarden voor deze mensen? Hoe geven we vorm aan de best passende ondersteuning? Hoe betrekken we de gezinshuizen het best bij het grotere geheel van de organisatie?

In de periode juni 2026 tot en met september 2026 is met een belangrijk deel van de in Vlaanderen gestarte gezinshuisouders gesproken over de kinderen (hoe ontwikkelen de kinderen zich in het gezinshuis?), over de gezinshuisouders zelf (hoe is het om deze job/ deze manier van leven te omarmen?) en over de ondersteuning (hoe verloopt de samenwerking met de moederorganisatie?). Sarah Verreyken, lector van de AP Hogeschool te Antwerpen, heeft alle informatie verzameld, geordend en gepresenteerd in dit evaluatierapport.

We zijn drie jaar op pad met de opbouw van de gezinshuiszorg. Er wordt vooruitgang geboekt, en er wordt gestruikeld. Een evaluatierapport als dit is bedoeld om te beschouwen wat helpt bij die vooruitgang, en wat nodig is om zo weinig mogelijk te struikelen. En aan die bedoeling komt dit rapport uitstekend tegemoet.

John Goessens, ondersteuner bij de opbouw van de Vlaamse gezinshuiszorg

Samenvatting evaluatierapport Gezinshuizen Vlaanderen (kwantitatieve + kwalitatieve luik)

De resultaten schetsen een overwegend positief, maar genuanceerd beeld van het gezinshuismodel. Gezinshuizen bieden belangrijke kansen om kinderen een veilige, stabiele en warme thuisomgeving te geven, waarin duurzame relaties, individuele aandacht en het gewone gezinsleven bijdragen aan hun emotionele, sociale en persoonlijke ontwikkeling. Tegelijkertijd blijkt dat kinderen vaak complexe ondersteuningsbehoeften hebben en dat hun ontwikkeling niet altijd rechtlijnig verloopt.

De evaluatie maakt eveneens duidelijk dat de kracht van gezinshuizen nauw samenhangt met het engagement en de deskundigheid van gezinshuisouders. Dit engagement gaat echter gepaard met een aanzienlijke emotionele, praktische en organisatorische inzet van gezinshuisouders. Zorgvuldige screening en matching, voldoende professionele en praktische ondersteuning, mogelijkheden tot verlof en vervanging, en een duidelijke samenwerking met alle betrokken partners blijken dan ook essentiële aandachtspunten.

De centrale boodschap van deze evaluatie is dat gezinshuizen een waardevolle plaats kunnen innemen binnen het Vlaamse jeugdhulplandschap, op voorwaarde dat hun verdere uitbouw niet alleen gericht is op uitbreiding, maar ook op kwaliteit, duurzaamheid en structurele ondersteuning. Het bewaken van de eigenheid van het gezinsleven, in combinatie met een stevig professioneel kader, vormt daarbij een belangrijke sleutel tot succes.

De bevindingen weerspiegelen voornamelijk het perspectief van gezinshuisouders en vormen een waardevolle basis voor verdere beleidsontwikkeling, kwaliteitsverbetering en verdiepend onderzoek.

Deel 1: Beleving van kinderen in gezinshuizen in Vlaanderen – Kwalitatief Evaluatierapport

Kwalitatieve analyse van interviews met gezinshuisouders in Vlaanderen

1. Evalutieopzet en methodologie

Dit evaluatierapport brengt de werking van gezinshuizen in Vlaanderen in kaart, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen, de ervaringen van gezinshuisouders, de samenwerking met biologische ouders en de ondersteuning vanuit contextbegeleiders en moederorganisaties.

De totale evaluatie bestaat uit zowel een kwantitatief als een kwalitatief luik. Dit kwalitatieve luik is gebaseerd op 18 diepte-interviews met gezinshuisouders, die in het kader van de analyse werden genummerd van *Gezinshuisouder 1* tot en met *Gezinshuisouder 18*. De diepte-interviews werden afgenomen door contextbegeleiders die niet rechtstreeks betrokken waren bij de begeleiding van het gezinshuis waarin de geïnterviewde gezinshuisouder werkzaam is, maar wel instaan voor de begeleiding van een ander gezinshuis. Alle interviews werden digitaal opgenomen en vervolgens aan de onderzoeker bezorgd. De onderzoeker heeft de audio-opnames getranscribeerd en de verkregen gegevens vervolgens geanalyseerd in het kader van de kwalitatieve evaluatie.

Sommige interviews bespreken meerdere kinderen of bevatten de ervaringen van meer dan één opvoedingsverantwoordelijke. Daarom wordt het aantal interviewsamenvattingen niet automatisch gelijkgesteld aan het aantal individuele deelnemers.

De kwalitatieve bevraging en analyse zijn opgebouwd volgens een vaste structuur, gebaseerd op het COZI-model. Binnen dit model worden vier dimensies onderscheiden: gevoel, gedrag, systeem en cultuur. Deze indeling maakt het mogelijk om zowel menselijke als organisatorische aspecten op een systematische en samenhangende manier in kaart te brengen. De vier dimensies worden toegepast vanuit vier verschillende perspectieven: het kind, de gezinshuisouder, de biologische ouders en hun context, en de contextbegeleiders en moederorganisaties. Op die manier wordt gestreefd naar een brede en genuanceerde benadering van het functioneren en de ervaringen binnen gezinshuizen.

De verzamelde gegevens worden thematisch geanalyseerd, waarbij de bevindingen worden geordend volgens terugkerende thema's en patronen. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan overeenkomsten tussen de verschillende gezinshuizen, maar ook aan onderlinge verschillen en specifieke ervaringen. Waar relevant worden de bevindingen geïllustreerd aan de hand van letterlijke citaten uit de interviews. Hierbij blijven de oorspronkelijke verwijzingen naar de transcriptiepagina's behouden, zodat de herleidbaarheid van de evaluatiegegevens gewaarborgd blijft.

Bij de interpretatie van de resultaten dient rekening te worden gehouden met enkele methodologische beperkingen. Aangezien de interviews uitsluitend met gezinshuisouders werden afgenomen, weerspiegelen de verzamelde gegevens in hoofdzaak hun ervaringen, percepties en interpretaties. Uitspraken over de beleving en ervaringen van kinderen, biologische ouders of andere betrokken actoren zijn bijgevolg doorgaans gebaseerd op indirecte waarnemingen en kunnen niet zonder meer als hun eigen perspectief worden beschouwd. Daarnaast laat de kwalitatieve evaluatie-opzet niet toe om causale verbanden vast te stellen of eenduidige conclusies te formuleren over de effecten van het gezinshuismodel.

2. Bevindingen

2.1. Het kind

2.1.1. Gevoel: emotionele veiligheid, vertrouwen en verbondenheid

Een van de meest terugkerende bevindingen is dat kinderen volgens gezinshuisouders geleidelijk **meer emotionele veiligheid en verbondenheid ontwikkelen**. In verschillende interviews worden kinderen beschreven die bij aankomst angstig, teruggetrokken, voortdurend gespannen of moeilijk bereikbaar waren. Na verloop van tijd zoeken zij vaker nabijheid, laten zij zich troosten en durven zij gevoelens tonen.

De betekenis van een **vaste thuisplek** komt sterk naar voren. Een gezinshuisouder beschrijft de behoefte van een kind als volgt:

> *"Zij had gewoon heel hard nood aan een thuis en een plek om tot rust te kunnen komen." (Gezinshuisouder 1, deel 1, p. 1)*

In een ander interview wordt zichtbaar hoe belangrijk **zekerheid over de verblijfplaats** is. Kinderen vragen daar expliciet of zij werkelijk mogen blijven *(Gezinshuisouder 15, deel 1, p. 9*). De interviews tonen bovendien dat emotionele vooruitgang niet altijd betekent dat kinderen minder verdriet of boosheid uiten. Bij sommige kinderen wordt juist het zichtbaar durven tonen van moeilijke gevoelens als een positieve ontwikkeling ervaren. Een gezinshuisouder vertelt:

> *"En nu kan ze het tonen. Ze toont haar verdriet." (Gezinshuisouder 5, p. 6)*

Tegelijkertijd blijven **veel kinderen emotioneel kwetsbaar**. Contacten met biologische ouders, schoolveranderingen, onzekerheid over het verblijf en eerdere ervaringen kunnen spanning oproepen. De ontwikkeling verloopt daarom vaak met periodes van vooruitgang en terugval. Bij jongeren in mentorhuizen spelen daarnaast verblijfszekerheid, identiteit en toekomstperspectief een belangrijke rol *(Gezinshuisouder 12, deel 1, pp. 9–17; Gezinshuisouder 17, p. 4)*.

De interviews wijzen op de grote kwetsbaarheid van deze jonge doelgroep en het belang van duurzame relaties en een voorspelbare thuisomgeving om die kwetsbaarheid te laten landen en zo terug veilige en betrouwbare relaties te kunnen opbouwen.

2.1.2. Gedrag: ontwikkeling, emotieregulatie en zelfstandigheid

Verschillende gezinshuisouders beschrijven **positieve veranderingen** in het gedrag van kinderen. Het gaat onder meer om **minder agressieve uitbarstingen, beter kunnen communiceren, meer zelfstandig handelen, beter slapen, meer spelen en het ontwikkelen van sociale vaardigheden**. Een gezinshuisouder vat de verandering bij een kind beeldend samen:

> *"Van een wervelwind naar gewoon een deinend beekje." (Gezinshuisouder 7, p. 4)*

In andere interviews ligt de vooruitgang minder in het verdwijnen van moeilijk gedrag dan in het ontwikkelen van **alternatieve manieren om met spanning om te gaan**. Kinderen leren bijvoorbeeld gevoelens benoemen, hulp vragen, zich tijdelijk terugtrekken of na een conflict opnieuw contact zoeken (*Gezinshuisouder 6, p. 18; Gezinshuisouder 14, deel 1, pp. 8–14).*

Ook **zelfstandigheid** vormt een terugkerend thema. Kinderen leren dagelijkse routines uitvoeren, kleine boodschappen doen of zich zelfstandiger verplaatsen. Bij jongeren in mentorhuizen krijgt het

oefenen van autonomie een nog centralere plaats (Gezinshuisouder 10, deel 2, pp. 2–14; Gezinshuisouder 17, pp. 1–4).

Toch is de gedragsmatige evolutie **niet overal positief of rechtlijnig**. Sommige kinderen blijven ernstig ontregeld, vertonen agressie of hebben intensieve individuele begeleiding nodig. De interviews maken duidelijk dat een gezinshuis niet automatisch voor iedere zorgbehoefte de meest passende opvangvorm is.

Bovendien wijzen verschillende gezinshuisouders op de invloed van **omgevingsfactoren**, zoals oudercontacten, schooldruk, overgangen en veranderingen in het gezin. Deze verbanden worden door hen ervaren, maar zijn niet onafhankelijk vastgesteld.

Ook hier lijkt een **individuele, geduldige en afgestemde aanpak** zijn vruchten af te werpen en belangrijker dan de verwachting dat moeilijk gedrag volledig verdwijnt.

2.1.3. Systeem: familie, netwerk en sociale verbondenheid

De interviews tonen dat kinderen in gezinshuizen **deel uitmaken van verschillende netwerken**. Naast het gezinshuis blijven biologische ouders, broers en zussen, familieleden, school, hulpverleners en leeftijdsgenoten belangrijk.

De betrokkenheid van **biologische familie** verschilt sterk. Sommige kinderen onderhouden regelmatige contacten, terwijl bij anderen de contacten beperkt, onvoorspelbaar of emotioneel belastend zijn. Gezinshuisouders proberen daarin een evenwicht te vinden tussen het ondersteunen van de familiebanden en het bewaken van de draagkracht en veiligheid van het kind.

Een betekenisvolle uitspraak van een kind (geciteeerd door de gezinshuisouder) laat zien dat verbondenheid met het gezinshuis en met de biologische moeder naast elkaar kunnen bestaan:

> *“Ik heb twee huisjes. Het huisje mama en het huisje die hier is.” (Gezinshuisouder 8, deel 1, p. 11)*

Verschillende interviews beschrijven daarnaast hoe kinderen via school, hobby's en het dagelijkse gezinsleven **nieuwe sociale contacten ontwikkelen**. Toch verloopt netwerkuitbreiding niet vanzelfsprekend. Sommige kinderen hebben moeite met vriendschappen of blijven sterk afhankelijk van de gezinshuisouders.

Bij oudere jongeren is het uitbouwen van een duurzaam netwerk buiten het gezinshuis bijzonder belangrijk. Een blijvende band met gezinshuisouders biedt ondersteuning, maar kan een breder sociaal netwerk niet volledig vervangen (*Gezinshuisouder 15, deel 2, p. 11*).

We kunnen concluderen dat **gezinshuizen bijdragen aan een grotere sociale verbondenheid in het leven van gezinshuiskinderen**. Deze kinderen vinden vaak een natuurlijke plek in het gezin waardoor ze meeprofiteren van het brede netwerk van het gezinshuis. Daarnaast blijft het een evenwicht zoeken om ook de biologische familie een evenwichtige plek te geven in het geheel. De redenen dat dit moeilijk loopt is multifactorieel.

2.1.4. Cultuur: identiteit, afkomst en een plek binnen het gezin

Uit de interviews blijkt dat gezinshuisouders kinderen doorgaans **een volwaardige plaats willen geven binnen hun gezinsleven**. Tegelijkertijd proberen zij ruimte te behouden voor de eigen achtergrond, familiegeschiedenis, gewoonten en identiteit van het kind.

Dat evenwicht is niet altijd eenvoudig. Kinderen groeien op binnen de dagelijkse cultuur van het gezinshuis, terwijl zij vragen kunnen blijven stellen over hun afkomst en biologische ouders. Een kind dat al sinds jonge leeftijd in het gezin woont, begint bijvoorbeeld te vragen (citaat gezinshuisouder):

"Waarom woon ik eigenlijk hier en niet bij mijn papa?" (Gezinshuisouder 16, p. 7)

Deze uitspraak toont dat vertrouwdheid met het gezinshuis vragen over de oorspronkelijke familie niet uitsluit. Bij kinderen en jongeren met een migratieachtergrond of een andere culturele achtergrond merken we vele voorbeelden op waarbij gezinshuisouders inspanningen doen om rekening te houden met de culturele achtergrond van het kind (bv. op vlak van maaltijden, deelname aan culturele feestdagen,…). De interviews over mentorhuizen illustreren hoe eigen ruimte, autonomie en respect voor de persoonlijke geschiedenis kunnen bijdragen aan identiteitsontwikkeling *(Gezinshuisouder 12, deel 1, pp. 9–10; Gezinshuisouder 17, pp. 1–4).*

2.2. De gezinshuisouder

2.2.1. Gevoel: betekenisvol engagement en emotionele belasting

De interviews tonen dat gezinshuisouders hun opdracht doorgaans als **bijzonder betekenisvol** ervaren. Zij halen voldoening uit de ontwikkeling van kinderen, het ontstaan van vertrouwensrelaties en de mogelijkheid om een stabiele thuisomgeving te bieden.

Tegelijkertijd komt de **emotionele belasting** sterk naar voren. Gezinshuisouders zijn niet alleen tijdens formele werkuren verantwoordelijk voor kinderen. De zorg loopt door tijdens avonden, nachten, weekends en vakanties. Daardoor vervaagt de grens tussen het professionele engagement en het persoonlijke gezinsleven.

Een belangrijke spanning is dat **de ontwikkeling van een kind positief kan verlopen terwijl de draagkracht van de gezinshuisouder afneemt**. In één interview wordt beschreven hoe een kind zich steeds sterker hecht, terwijl de gezinshuisouder uiteindelijk besluit de opvang stop te zetten. Het gaat om een langdurig proces waarin bijkomende ondersteuning onvoldoende blijkt om de situatie duurzaam haalbaar te maken (*Gezinshuisouder 2, p. 20*).

Ook andere interviews beschrijven voortdurende alertheid, moeilijke nachten, agressie en de impact op partners en eigen kinderen. De **behoefte aan verlof, vervanging en momenten van herstel** komt herhaaldelijk terug.

Deze bevindingen maken duidelijk dat de draagkracht van gezinshuisouders niet uitsluitend afhankelijk is van hun motivatie of competenties. Ook de intensiteit van de zorg en de beschikbare ondersteuning spelen een rol.

Het sterke engagement van gezinshuisouders is een echter een belangrijke en doorslaggevende kracht binnen deze vorm van hulpverlening. Het is de een motor die echter **niet onuitputtelijk** is en niet mag beschouwd worden als een onbeperkt beschikbaar.

2.2.2. Gedrag: opvoedingsaanpak, kwaliteiten en valkuilen

De opvoedingsaanpak van gezinshuisouders wordt in de interviews gekenmerkt door **nabijheid, structuur, voorspelbaarheid, geduld en individuele afstemming**. Veel gezinshuisouders proberen gedrag te begrijpen vanuit de voorgeschiedenis en behoeften van het kind. Zij beschrijven hoe zij

kinderen helpen om emoties te herkennen, grenzen te aanvaarden en opnieuw contact te maken na conflicten. Een belangrijk uitgangspunt is dat kinderen niet allemaal op dezelfde manier nabijheid zoeken of verwerken. Een gezinshuisouder vat dit samen als:

> *"Ieder op zijn eigen manier." (Gezinshuisouder 16, p. 13)*

De interviews laten ook zien dat gezinshuisouders kinderen actief beschermen wanneer volwassenen onvoldoende rekening houden met hun grenzen. Zo wordt bij lichamelijk contact het initiatief bewust bij het kind gelaten (*Gezinshuisouder 16, pp. 9–10*). Daarnaast worden praktische opvoedingsvaardigheden zichtbaar: structuur aanbieden, dagelijkse routines aanleren, verwachtingen aanpassen, kinderen aanmoedigen en kleine succeservaringen mogelijk maken. De **valkuilen** liggen vooral in het **langdurig blijven dragen van complexe situaties, het onvoldoende kunnen loslaten van verantwoordelijkheden en het risico dat de behoeften van één kind een te grote invloed krijgen op het hele gezin.**

Niet iedere gezinshuisouder hanteert dezelfde aanpak. Sommige interviews leggen sterk de nadruk op autonomie en flexibiliteit, andere op duidelijke regels en begrenzing. Die verschillen hoeven geen probleem te vormen, zolang de aanpak aansluit bij de behoeften van het kind en professioneel bespreekbaar blijft.

De kracht van gezinshuisouders lijkt wel te liggen in hun dagelijkse beschikbaarheid en individuele afstemming. Tegelijk vraagt deze opvoedingsvorm voortdurende reflectie, ondersteuning en aandacht voor persoonlijke grenzen. Het is belangrijk dat deze ook voldoende en zeker in tijden van crisis geboden kan worden.

2.2.3. Systeem: organisatie van het gezinshuis en de plaats van het eigen gezin

Een gezinshuis functioneert binnen een bestaand gezinsleven. De interviews maken duidelijk dat de organisatie van de opvang daarom verder gaat dan het begeleiden van geplaatste kinderen.

Gezinshuisouders combineren dagelijkse opvoeding met schoolcontacten, vervoer, medische afspraken, oudercontacten, administratie, overleg en contacten met hulpverlening. Bij sommige gezinshuizen wordt de zorg door twee volwassenen gedeeld. In andere situaties draagt één gezinshuisouder een groot deel van de dagelijkse verantwoordelijkheid.

Partners, eigen kinderen, familieleden en informele steunfiguren spelen regelmatig een belangrijke rol. Tegelijkertijd blijkt dat de aanwezigheid van geplaatste kinderen invloed heeft op de privacy, beschikbare tijd en onderlinge relaties binnen het oorspronkelijke gezin.

Verschillende interviews benadrukken daarom het **belang van structurele ontlasting**. Praktische ondersteuning is niet alleen nodig bij crisissen, maar ook om de dagelijkse werking haalbaar te houden. Een gezinshuisouder benoemt expliciet de behoefte aan ondersteuning wanneer situaties onbekend of complex worden:

> *"Maar ik heb wel een back-up nodig." (Gezinshuisouder 8, deel 2, p. 12)*

Ook de **verdeling van taken met de contextbegeleider verschilt**. Sommige gezinshuisouders nemen veel administratie en oudercontacten zelf op, terwijl anderen een duidelijkere taakverdeling hanteren.

We kunnen concluderen dat een gezinshuis niet uitsluitend kan steunen op de inzet van de gezinshuisouder. Een werkbare taakverdeling, praktische ondersteuning en aandacht voor het volledige gezin zijn noodzakelijk.

2.2.4. Cultuur: opvoedingswaarden en de eigen gezinsidentiteit

De interviews tonen dat gezinshuisouders sterk vertrekken vanuit hun **eigen waarden en opvoedingsvisie.** Veelgenoemde uitgangspunten zijn **verbondenheid, respect, betrouwbaarheid, veiligheid, eerlijkheid en het bieden van een gewone gezinscontext**.

Het gezinshuis wordt niet uitsluitend als een professionele voorziening beschouwd, maar ook als een thuis waar dagelijkse gewoonten, rituelen en relaties een belangrijke plaats innemen.

Gezinshuisouders waarderen het wanneer moederorganisaties hun gezinsidentiteit respecteren en ruimte laten voor een eigen opvoedingsstijl. **Autonomie** wordt daarbij niet noodzakelijk tegenover professionele begeleiding geplaatst. Verschillende gezinshuisouders zoeken juist actief overleg wanneer zij twijfelen of een andere visie willen horen.

Tegelijkertijd ontstaan spanningen wanneer organisatorische voorschriften onvoldoende aansluiten bij het dagelijkse gezinsleven. Regels over verlof, aanwezigheid, administratie of verplichte bijeenkomsten kunnen als weinig passend worden ervaren. De eigen gezinscultuur is een wezenlijk onderdeel van de werking van gezinshuizen. **Professionalisering moet die gezinsidentiteit ondersteunen en niet onnodig verdringen.**

2.3. De biologische ouders en de context van het kind

2.3.1. Gevoel: betrokkenheid, verlies en uiteenlopende ervaringen

De interviews maken duidelijk dat biologische ouders een belangrijke emotionele plaats blijven innemen in het leven van veel kinderen. Ook wanneer het kind zich goed ontwikkelt binnen het gezinshuis, kunnen verdriet, gemis, loyaliteit en verlangen naar terugkeer aanwezig blijven.

De ervaringen van biologische ouders zelf worden in deze interviews voornamelijk beschreven vanuit het perspectief van gezinshuisouders. Daarom kunnen geen algemene uitspraken worden gedaan over hoe biologische ouders de samenwerking persoonlijk beleven. Wel blijkt dat gezinshuisouders uiteenlopende reacties waarnemen. Sommige ouders lijken het gezinshuis als ondersteuning te kunnen aanvaarden en er zelfs dankbaar om zijn, terwijl anderen moeite hebben met de plaatsing, onzekerheid ervaren of spanningen uiten tegenover de gezinshuisouders.

Erkenning van de plaatsing door biologische ouders kan volgens geïnterviewden belangrijk zijn voor het kind. In één interview wordt beschreven hoe een ouder toestemming geeft aan het kind om gelukkig te zijn in het gezinshuis (citaat van gezinshuisouder):

> *“Dat mag, dat is oké voor mij.” (Gezinshuisouder 15, deel 1, p. 7)*

De gezinshuisouder ervaart dit als betekenisvol voor de emotionele ontwikkeling van het kind.

De emotionele positie van biologische ouders verdient de nodige erkenning. Samenwerking vraagt aandacht voor verlieservaringen, onzekerheid en de blijvende betekenis van ouderschap. Dit emotioneel begeleiden is een kracht die vele gezinshuisouders in zich dragen.

2.3.2. Gedrag: samenwerking in de dagelijkse praktijk

De **samenwerking met biologische ouders** kent **verschillende vormen**. In sommige gezinshuizen verloopt het contact voornamelijk via praktische afspraken, terwijl elders sprake is van intensieve communicatie en gedeelde betrokkenheid bij het kind (samen naar oudercontacten, wedstrijden, …)

De interviews beschrijven zowel positieve samenwerkingen als situaties waarin contacten moeilijk verlopen. Onvoorspelbare bezoeken, conflicten tussen volwassenen, uiteenlopende opvoedingsverwachtingen en onvoldoende communicatie kunnen spanning veroorzaken.

Tegelijkertijd tonen verschillende voorbeelden dat een respectvolle samenwerking kansen biedt. Een gezinshuisouder beschrijft hoe samenwerking met een biologische vader bijdroeg aan een terugkeer naar huis:

> *"Hier is ze op een jaar tijd door samenwerken met papa naar huis kunnen gaan." (Gezinshuisouder 4, p. 23)*

Dit voorbeeld illustreert de mogelijkheden van samenwerking, maar mag niet worden veralgemeend tot alle gezinshuizen. De interviews tonen ook dat oudercontacten voor kinderen emotioneel belastend kunnen zijn, zelfs wanneer zij uitkijken naar het bezoek. Daarom is het belangrijk dat niet alleen de praktische organisatie, maar ook de voorbereiding en verwerking van contacten aandacht krijgen. Samenwerking met biologische ouders vraagt maatwerk. De kwaliteit en voorspelbaarheid van contacten zijn minstens even belangrijk als de frequentie.

2.3.3. Systeem: taakverdeling tussen gezinshuisouders en organisatie

Een opvallende bevinding is de grote variatie in de organisatie van de samenwerking met biologische ouders. In sommige gezinshuizen onderhouden gezinshuisouders rechtstreeks contact met ouders en organiseren zij zelf bezoeken en praktische afspraken. Elders neemt de contextbegeleider een meer uitgesproken rol op in de ouderbegeleiding, conflictbemiddeling of opvolging van afspraken. Een gezinshuisouder omschrijft de taakverdeling als volgt:

> *"Alleen zij pakt vooral het stukje ouders op en ik vooral het stukje kinderen, al loopt dat wel wat doorheen." (Gezinshuisouder 4, p. 33)*

Deze verdeling wordt als helpend ervaren omdat zij de gezinshuisouder toelaat de dagelijkse relatie met het kind en de ouders te bewaken, terwijl moeilijke gesprekken gedeeltelijk door de contextbegeleider worden opgenomen.

In andere interviews blijkt dat gezinshuisouders juist meer verantwoordelijkheid voor de oudercontacten willen dragen. De gewenste taakverdeling hangt samen met hun ervaring, de relatie met de ouders en de complexiteit van de situatie. De variatie tussen gezinshuizen is op zichzelf niet noodzakelijk problematisch. Onduidelijkheid over verantwoordelijkheden vormt wel een risico, vooral wanneer spanningen ontstaan of dringende beslissingen nodig zijn. Een **flexibele taakverdeling** is wenselijk, maar moet bij iedere plaatsing expliciet worden vastgelegd en regelmatig worden geëvalueerd.

2.3.4. Cultuur: respect voor de oorspronkelijke gezinscontext

De interviews benadrukken het belang van respect voor de achtergrond, gewoonten en mogelijkheden van biologische ouders. Gezinshuisouders proberen kinderen ruimte te geven om hun afkomst en familiegeschiedenis te behouden, ook wanneer de opvoedingspraktijken van de biologische ouders verschillen van die binnen het gezinshuis. Een gezinshuisouder verwoordt de houding tegenover biologische ouders als volgt:

> *"Die doen wel wat ze kunnen." (Gezinshuisouder 3, p. 40)*

Deze uitspraak illustreert een benadering waarin ouders niet uitsluitend worden beoordeeld vanuit hun beperkingen, maar ook vanuit hun mogelijkheden en betrokkenheid. Tegelijkertijd vraagt het respecteren van verschillen duidelijke grenzen wanneer de veiligheid of ontwikkeling van het kind in het gedrang komt. Gedeeld ouderschap vereist geen identieke opvoedingscultuur. Wel vraagt het wederzijds respect, erkenning van verschillende rollen en een gemeenschappelijk engagement voor het welzijn van het kind.

2.4. Contextbegeleiders en moederorganisaties

4.1. Gevoel: emotionele ondersteuning en een vertrouwensrelatie

De interviews tonen dat de relatie tussen gezinshuisouders en contextbegeleiders een belangrijke invloed heeft op hoe de ondersteuning wordt ervaren. Gezinshuisouders waarderen begeleiders die **bereikbaar** zijn, **luisteren**, **betrokkenheid tonen** en **ruimte bieden** om twijfels of moeilijke gevoelens te bespreken. Vooral in complexe situaties blijkt het belangrijk dat zij niet het gevoel hebben alleen verantwoordelijk te zijn. Het gaat dan om erkenning krijgen rond de dagelijkse belasting, het bespreekbaar maken van onzekerheid en het kunnen delen van verantwoordelijkheid. Een gezinshuisouder benoemt hoe de contextbegeleider moeilijke gesprekken kan helpen dragen:

> *"Ik vind het wel echt comfortabel als ze een beetje mijn paraplu is." (Gezinshuisouder 4, p. 33)*

Verschillende geïnterviewden ervaren hun contextbegeleider als een belangrijke vertrouwenspersoon. Tegelijkertijd blijkt dat ondersteuning kwetsbaar kan worden wanneer deze sterk afhankelijk is van één persoon. **Personeelswissels, afwezigheden of een moeizame relatie** met een begeleider kunnen de ervaren continuïteit onder druk zetten. Een contextbegeleider moet dus niet alleen inhoudelijk deskundig zijn, maar ook emotioneel beschikbaar en betrouwbaar. De ondersteuning mag echter niet uitsluitend afhankelijk zijn van de persoonlijke inzet van één medewerker.

2.4.2. Gedrag: gewenste competenties en concrete ondersteuning

De interviews maken duidelijk welke vaardigheden gezinshuisouders belangrijk vinden bij contextbegeleiders. Het gaat om kennis van trauma en ontwikkeling, pedagogisch inzicht, communicatieve vaardigheden, flexibiliteit, conflictbemiddeling en het vermogen om moeilijke situaties samen te analyseren. Daarnaast verwachten gezinshuisouders dat contextbegeleiders actief meedenken en verantwoordelijkheid opnemen. Zij willen niet uitsluitend een begeleider die vragen stelt of verslaggeving opvolgt, maar iemand die waar nodig concrete ondersteuning biedt.

In verschillende interviews wordt gewaardeerd dat contextbegeleiders moeilijke gesprekken met biologische ouders opnemen, bereikbaar zijn tijdens crisissituaties en actief reageren wanneer uit verslagen blijkt dat het moeilijk gaat.

Tegelijkertijd blijkt dat pedagogische ondersteuning niet altijd als voldoende bruikbaar wordt ervaren. Sommige gezinshuisouders halen meer praktische inzichten uit uitwisseling met andere gezinshuisouders dan uit formele begeleiding (*Gezinshuisouder 7, pp. 83–89*).

2.4.3. Systeem: organisatorische ondersteuning en knelpunten

De organisatorische ondersteuning vormt een van de meest uitgesproken aandachtspunten in de interviews. Gezinshuisouders waarderen een organisatie die hen vertrouwen geeft, duidelijke afspraken maakt, bereikbaar is en praktische problemen mee helpt oplossen. Regelmatig overleg, intervisie en ondersteuning bij complexe dossiers worden als positief ervaren.

Tegelijkertijd komen verschillende structurele knelpunten terug.

- **Administratie** wordt regelmatig als belastend ervaren. Gezinshuisouders moeten verslaggeving, evaluaties en andere documenten combineren met een intensieve dagelijkse zorgopdracht. Niet alleen de hoeveelheid administratie, maar ook onduidelijkheid over de verwachtingen veroorzaakt frustratie. Een gezinshuisouder zegt hierover:

  "Soms weet ik niet hoe ik eraan moet beginnen […] of wat eigenlijk van mij verwacht wordt." (Gezinshuisouder 6, p. 107)

- Ook **verlof en vervanging** vormen belangrijke knelpunten. Verschillende gezinshuisouders beschrijven dat zij moeilijk kunnen loskomen van hun zorgopdracht en dat structurele vervangingsmogelijkheden ontbreken of onvoldoende aansluiten bij de behoeften van het gezin.

- Daarnaast zijn er verschillen in de ervaren **bereikbaarheid en flexibiliteit** van organisaties. Sommige gezinshuisouders voelen zich sterk ondersteund, terwijl anderen vinden dat praktische ontlasting achterblijft bij de verwachtingen.

- In bepaalde interviews wordt ook gewezen op **problemen in de bredere jeugdhulpverlening**, zoals wachttijden, personeelswissels en trage besluitvorming. Die knelpunten mogen niet automatisch aan de moederorganisaties worden toegeschreven.

De kwaliteit van de ondersteuning wordt dus niet alleen bepaald door goede begeleiding, maar ook door de praktische organisatie van de moederorganisatie. Structurele ondersteuning moet vooraf geregeld zijn en mag niet uitsluitend ontstaan wanneer problemen escaleren.

2.4.4. Cultuur: afstemming tussen de visie van gezinshuisouders en moederorganisaties

De interviews tonen dat gezinshuisouders veel belang hechten aan **autonomie en erkenning van hun eigen gezinscultuur**. Zij willen professioneel samenwerken, maar verwachten tegelijk dat de organisatie begrijpt dat een gezinshuis in de eerste plaats een dagelijkse leefomgeving is.

In verschillende interviews wordt positief gesproken over organisaties die vertrouwen geven en de eigen opvoedingsaanpak respecteren. Tegelijkertijd ervaren sommige gezinshuisouders spanning

wanneer formele regels onvoldoende aansluiten bij de praktijk. Een opvallende bevinding is dat een goede samenwerking niet altijd betekent dat de formele organisatievisie duidelijk gekend is. Een gezinshuisouder zegt:

> *“Ik zou eigenlijk niet weten wat hun visie is.” (Gezinshuisouder 6, p. 130)*

Dit wijst op de afwezigheid van een expliciete gezamenlijke visie, naast de persoonlijke vertrouwensrelatie tussen gezinshuisouder en begeleider. De interviews suggereren dat een gedeelde visie vooral betrekking moet hebben op de positie van het kind, de rol van biologische ouders, de betekenis van gezinsgericht werken en de grenzen van professionele verantwoordelijkheid.

3. De krachten van gezinshuizen

De interviews brengen verschillende sterke kanten van het gezinshuismodel naar voren. De belangrijkste meerwaarde ligt niet uitsluitend in de kleinschaligheid van de opvang, maar vooral in de combinatie van **dagelijkse nabijheid, relationele continuïteit en professionele begeleiding**.

3.1. Een vaste thuisomgeving en duurzame relaties

Een terugkerende kracht is de mogelijkheid om kinderen een herkenbare thuisomgeving te bieden, met volwassenen die gedurende langere tijd beschikbaar blijven. Voor kinderen die eerder verschillende plaatsingen of onzekere verblijfssituaties meemaakten, kan die continuïteit erg betekenisvol zijn. De interviews beschrijven hoe kinderen geleidelijk meer vertrouwen ontwikkelen en leren dat relaties niet onmiddellijk verdwijnen bij conflicten of moeilijk gedrag.

3.2. Individuele aandacht en begeleiding op maat

Gezinshuizen bieden mogelijkheden om aan te sluiten bij het tempo, de behoeften en de mogelijkheden van individuele kinderen. De dagelijkse nabijheid maakt het mogelijk om kleine veranderingen op te merken en daarop te reageren. Gezinshuisouders beschrijven hoe zij ondersteuning aanpassen aan de emotionele draagkracht, ontwikkelingsleeftijd en voorgeschiedenis van kinderen.

3.3. Ontwikkelingskansen binnen het gewone gezinsleven

De interviews tonen dat het gewone gezinsleven een belangrijke context vormt voor ontwikkeling. Kinderen oefenen zelfstandigheid, sociale vaardigheden en emotieregulatie binnen dagelijkse routines. Zij nemen deel aan gezinsactiviteiten, leren omgaan met afspraken en krijgen kansen om interesses en talenten te ontwikkelen. Deze ontwikkelingsmogelijkheden ontstaan niet uitsluitend tijdens formele begeleidingsmomenten, maar ook in de gewone dagelijkse omgang.

3.4. Ruimte voor blijvende verbondenheid met biologische ouders

Verschillende interviews tonen dat gezinshuizen mogelijkheden bieden om biologische ouders betrokken te houden bij het leven van hun kind. Waar de samenwerking goed verloopt, kan het gezinshuis een ondersteunende plaats innemen zonder de betekenis van het oorspronkelijke gezin te ontkennen. De interviews laten bovendien zien dat gedeeld ouderschap verschillende vormen kan aannemen. Een vaste standaardaanpak is daarom niet voor iedere situatie wenselijk.

3.5. Combinatie van gezinsgerichte zorg en professionele ondersteuning

Een belangrijke potentiële kracht van gezinshuizen is de combinatie van een warme gezinscontext met professionele ondersteuning. Gezinshuisouders zijn vaak zelf pedagogisch geschoold en hebben vaak al enige ervaring met hulpverlening. Wanneer gezinshuisouders kunnen rekenen op deskundige contextbegeleiders, duidelijke afspraken en praktische hulp, ontstaat een samenwerkingsvorm waarin opvoedkundige nabijheid en professionele verantwoordelijkheid elkaar kunnen versterken. De

interviews tonen echter dat deze kracht alleen volledig benut kan worden wanneer de ondersteuning daadwerkelijk beschikbaar en passend is.

Samengevat ligt de kracht van gezinshuizen in het creëren van een leefomgeving waarin kinderen niet alleen verzorgd en begeleid worden, maar ook dagelijkse verbondenheid, voorspelbaarheid en ontwikkelingskansen kunnen ervaren. Die meerwaarde is het grootst wanneer de behoeften van het kind, de draagkracht van het gezinshuis en de professionele ondersteuning goed op elkaar afgestemd zijn.

4. Uitdagingen in de huidige werking

Hoewel de interviews verschillende sterke kanten van gezinshuizen zichtbaar maken, komen ook structurele knelpunten naar voren. Niet alle problemen doen zich in ieder gezinshuis voor. De ervaringen verschillen onder meer naargelang de moederorganisatie, de doelgroep, de gezinssamenstelling en de beschikbare begeleiding.

Uitdaging	**Wat blijkt uit de interviews?**	**Aandachtspunt**
1. Screening en matching	In verschillende interviews blijken de ondersteuningsbehoeften van kinderen bij aankomst groter dan vooraf werd verwacht.	Betere informatieoverdracht, realistische inschatting van zorgzwaarte en screening van de draagkracht van het volledige gezin.
2. Administratieve belasting	Verslaggeving en administratieve verwachtingen nemen tijd weg van de dagelijkse zorg. Soms zijn de verwachtingen onvoldoende duidelijk.	Administratie vereenvoudigen en ondersteunende taken waar mogelijk overnemen.
3. Verlof en vervanging	Gezinshuisouders ervaren onvoldoende mogelijkheden om daadwerkelijk rust te nemen.	Structurele en vertrouwde vervanging organiseren, ook preventief.
4. Te rigide organisatorische regels	Bepaalde voorschriften sluiten onvoldoende aan bij het gewone gezinsleven.	Meer maatwerk, met behoud van duidelijke kwaliteits- en veiligheidsnormen
5. Onvoldoende praktische ondersteuning	Vervoer, afspraken en dagelijkse organisatie blijven vaak sterk bij gezinshuisouders liggen.	Praktische hulp voorzien als vast onderdeel van de werking.
6. Onduidelijke taakverdeling	De verantwoordelijkheden voor oudercontacten, administratie en besluitvorming verschillen tussen gezinshuizen.	Per plaatsing expliciete werkafspraken vastleggen.
7. Bereikbaarheid en continuïteit van begeleiding	Personeelswissels, afwezigheden en moeilijk bereikbare ondersteuning kunnen onzekerheid veroorzaken.	Vaste aanspreekpunten combineren met betrouwbare vervangings- en crisisregelingen
8. Samenwerking met biologische ouders	Onvoorspelbare contacten en uiteenlopende verwachtingen kunnen emotionele spanning veroorzaken.	Meer aandacht voor ouderbegeleiding, voorbereiding en opvolging van contacten
9. Draagkracht van het volledige gezin	De zorg beïnvloedt ook partners, eigen kinderen en andere geplaatste kinderen.	Regelmatig het welzijn van alle gezinsleden evalueren
10. Grenzen van het gezinshuismodel	Sommige zorgvragen blijken moeilijk haalbaar binnen een gezinsgerichte context.	Duidelijke criteria voor passende plaatsingen en tijdige toegang tot gespecialiseerde ondersteuning
11. Afstemming met externe hulpverlening	Wachttijden, schoolproblemen en trage besluitvorming bemoeilijken soms de zorg.	Betere samenwerking en continuïteit in de bredere jeugdhulpverlening
12. Behoud van de eigen gezinscultuur	Gezinshuisouders willen autonomie, maar hebben ook nood aan duidelijke professionele kaders.	Een gedeelde visie ontwikkelen waarin autonomie en verantwoordelijkheid samengaan

De interviews maken vooral duidelijk dat deze knelpunten niet afzonderlijk mogen worden bekeken. Een minder passende matching kan bijvoorbeeld leiden tot hogere zorgbelasting, waardoor de behoefte aan praktische ondersteuning en vervanging toeneemt. Wanneer die ondersteuning ontbreekt, kan de continuïteit van de plaatsing onder druk komen te staan.

5. Richtlijnen voor een verdere uitrol van gezinshuizen in Vlaanderen

Op basis van de bevindingen kunnen verschillende richtlijnen worden geformuleerd voor de verdere ontwikkeling en uitbreiding van het gezinshuismodel in Vlaanderen. Dit zijn aanbevelingen die uit de interviewanalyse worden afgeleid. Ze zijn geen afzonderlijk getoetste effectiviteitsmaatregelen.

5.1. Maak van zorgvuldige screening en matching een fundamentele voorwaarde

De interviews tonen dat een onvoldoende realistische inschatting van de ondersteuningsbehoeften van kinderen grote gevolgen kan hebben voor het kind en het gezinshuis. Bij een verdere uitrol is het daarom belangrijk om in eerste instantie mee te nemen om naar een passende plaatsing te gaan. De screening moet rekening houden met de voorgeschiedenis en zorgbehoeften van het kind, de competenties en draagkracht van de gezinshuisouders, de samenstelling van het gezin en de aanwezigheid van andere kinderen. Ook onzekerheden en ontbrekende informatie moeten vooraf expliciet worden besproken. Wanneer de zorgvraag tijdens de plaatsing groter blijkt dan verwacht, moet tijdig bijkomende ondersteuning georganiseerd kunnen worden.

Matching moet een zorgvuldig en gezamenlijk beslissingsproces zijn, met blijvende evaluatie na de start van de plaatsing.

5.2. Voorzie structurele ondersteuning vanaf de start

Een terugkerend risico is dat bijkomende ondersteuning pas wordt georganiseerd wanneer de draagkracht van het gezinshuis onder druk staat. Bij een verdere uitrol verdient een preventieve aanpak de voorkeur. Praktische ondersteuning, pedagogisch overleg, bereikbaarheid en mogelijkheden tot vervanging moeten vooraf worden uitgewerkt. De intensiteit van de ondersteuning kan verschillen naargelang de zorgzwaarte, maar de basisvoorzieningen mogen niet uitsluitend afhankelijk zijn van individuele afspraken of de goodwill van medewerkers.

Ieder gezinshuis moet vanaf de start beschikken over een duidelijk ondersteuningsplan dat zowel pedagogische als praktische en emotionele ondersteuning omvat.

5.3. Organiseer daadwerkelijk verlof en duurzame vervanging

De interviews maken duidelijk dat verlof en vervanging niet alleen organisatorische kwesties zijn, maar rechtstreeks verband houden met de draagkracht van gezinshuisouders. Daarbij moet rekening worden gehouden met de behoefte van kinderen aan continuïteit en vertrouwde relaties. Een vervangingsregeling mag niet onnodig nieuwe onzekerheid veroorzaken. Daarom is het wenselijk om met vertrouwde vervangingsfiguren te werken, die het kind en het gezinshuis vooraf leren kennen.

Ontwikkel een structureel systeem voor vakantieverlof en vervanging, waarbij de behoeften van zowel kinderen als gezinshuisouders centraal staan.

5.4. Beperk administratie en organiseer ondersteunende diensten efficiënt

Administratieve verplichtingen zijn noodzakelijk voor kwaliteitsbewaking en opvolging, maar mogen de beschikbare tijd voor dagelijkse zorg niet onevenredig beperken. De interviews tonen dat vooral onduidelijke verwachtingen en herhaald verslaggeven frustratie veroorzaken. Bij verdere uitrol is het

daarom belangrijk om na te gaan welke administratieve taken noodzakelijk zijn, welke vereenvoudigd kunnen worden en welke door ondersteunende medewerkers kunnen worden opgenomen.

Werk dus met duidelijke, uniforme en proportionele administratieve verwachtingen, afgestemd op de dagelijkse realiteit van gezinshuizen.

5.5. Combineer professionele kaders met voldoende autonomie

Gezinshuizen onderscheiden zich van andere residentiële opvangvormen doordat de begeleiding plaatsvindt binnen een gezinscontext. Die eigenheid moet behouden blijven. Wanneer de werking te sterk wordt gestuurd door rigide organisatorische voorschriften, bestaat het risico dat het gewone gezinsleven onder druk komt te staan. Tegelijkertijd blijft een duidelijk professioneel kader noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid van de opvang te waarborgen.

Formuleer heldere kwaliteitsverwachtingen, maar laat ruimte voor verschillen in gezinscultuur, dagelijkse organisatie en pedagogische aanpak.

5.6. Versterk de rol van contextbegeleiders als actieve partners

De interviews tonen dat gezinshuisouders vooral ondersteuning waarderen wanneer contextbegeleiders betrokken, deskundig en praktisch inzetbaar zijn. Bij een verdere uitrol verdient de rol van contextbegeleiders daarom bijzondere aandacht. Hun opdracht moet voldoende ruimte bieden voor emotionele ondersteuning, pedagogische reflectie, ouderbegeleiding, crisisinterventie en praktische afstemming. Ook de continuïteit van de begeleidingsrelatie is belangrijk. Gezinshuisouders moeten kunnen rekenen op een vaste contactpersoon, zonder dat alle ondersteuning afhankelijk wordt van één medewerker.

Ontwikkel een duidelijk competentieprofiel voor contextbegeleiders, met voldoende tijd en middelen om hun opdracht daadwerkelijk uit te voeren.

5.7. Maak samenwerking met biologische ouders een structureel onderdeel van de werking

De interviews tonen dat biologische ouders op uiteenlopende manieren betrokken blijven en dat de samenwerking zowel kansen als spanningen met zich meebrengt. Een verdere uitrol vraagt daarom een duidelijke visie op gedeeld ouderschap en de plaats van de biologische context. Die visie moet ruimte bieden voor maatwerk. Niet iedere ouder kan of wil dezelfde rol opnemen, en niet ieder contact is op dezelfde manier ondersteunend voor het kind. De taakverdeling tussen gezinshuisouder en contextbegeleider moet helder zijn, met aandacht voor de voorbereiding, begeleiding en evaluatie van oudercontacten.

Werk voor iedere plaatsing een concreet samenwerkingsplan met de biologische context uit, afgestemd op de veiligheid, behoeften en wensen van het kind.

5.8. Bewaak de draagkracht van het volledige gezin

De interviews maken duidelijk dat de plaatsing van een kind gevolgen heeft voor alle gezinsleden. Bij verdere uitrol moet daarom niet uitsluitend worden gekeken naar de motivatie en competenties van de gezinshuisouder, maar ook naar de impact op partners, eigen kinderen en andere geplaatste

kinderen. Het is belangrijk dat signalen van overbelasting tijdig bespreekbaar zijn en niet automatisch worden geïnterpreteerd als een tekort aan engagement.

Maak de draagkracht van het volledige gezin een vast onderdeel van screening, begeleiding en periodieke evaluatie.

5.9. Voorzie verschillende vormen van gezinshuizen voor verschillende zorgbehoeften

De interviews omvatten ervaringen met langdurige opvang, crisisopvang en mentorhuizen. Deze vormen hebben verschillende doelstellingen en stellen andere eisen aan gezinshuisouders en begeleiding. Eén uniforme organisatievorm is daarom niet noodzakelijk passend. Crisisopvang vraagt bijvoorbeeld specifieke aandacht voor instroom, afscheid en overgangen. Langdurige opvang vereist duurzame relationele continuïteit. Mentorhuizen leggen sterker de nadruk op zelfstandigheid en toekomstperspectief.

Ontwikkel gedifferentieerde ondersteuningskaders die aansluiten bij de doelgroep, het perspectief en de specifieke opdracht van het gezinshuis.

5.10. Investeer in kwaliteitsopvolging en verder onderzoek

De interviews bieden waardevolle inzichten, maar tonen voornamelijk het perspectief van gezinshuisouders. Voor een verdere uitrol is het belangrijk om ook de ervaringen van kinderen, biologische ouders, eigen kinderen van gezinshuisouders, contextbegeleiders en andere betrokkenen systematisch in beeld te brengen. Daarnaast verdient de opvolging van plaatsingsstabiliteit, ontwikkelingskansen, draagkracht en redenen voor beëindiging aandacht.

Daarnaast is het belangrijk dat men met het oog op de uitrol van nieuwe gezinshuizen inzet op een theoretisch onderbouwde aanpak en richtlijnen waardoor er voldoende gefundeerde houvast is om deze flexibele werkvorm een stevig onderbouwde ruggengraat te geven.

Bouw een structureel evaluatiekader uit dat zowel het welzijn van kinderen als de duurzaamheid en kwaliteit van de gezinshuiswerking opvolgt.

6. Algemene conclusie

De kwalitatieve evaluatie toont dat gezinshuizen volgens de geïnterviewde gezinshuisouders belangrijke mogelijkheden bieden om kinderen een veilige, stabiele en relationeel ondersteunende leefomgeving te bieden. In verschillende interviews worden positieve ontwikkelingen beschreven op het vlak van emotionele veiligheid, vertrouwen, emotieregulatie, zelfstandigheid en sociale verbondenheid. Vooral de dagelijkse beschikbaarheid van vertrouwde volwassenen, individuele aandacht en het gewone gezinsleven komen naar voren als belangrijke krachten. Tegelijkertijd maken de interviews duidelijk dat deze ontwikkelingen niet vanzelfsprekend of rechtlijnig verlopen. Kinderen blijven uiteenlopende kwetsbaarheden en ondersteuningsbehoeften hebben. Hun voorgeschiedenis, de biologische context, schoolervaringen en onzekerheid over hun toekomst kunnen een belangrijke rol blijven spelen.

Ook voor gezinshuisouders vormt de opdracht een combinatie van betekenisvol engagement en aanzienlijke verantwoordelijkheid. De dagelijkse nabijheid die het gezinshuismodel zo waardevol maakt, kan tegelijkertijd leiden tot een hoge emotionele en praktische belasting. Daarom is de kwaliteit van een gezinshuis niet uitsluitend afhankelijk van de competenties en betrokkenheid van de gezinshuisouders. Ook zorgvuldige matching, professionele ondersteuning, praktische ontlasting, duidelijke samenwerking en voldoende mogelijkheden tot herstel zijn bepalende voorwaarden voor een duurzame werking.

De interviews tonen bovendien dat er belangrijke verschillen bestaan tussen gezinshuizen en moederorganisaties. Die diversiteit biedt kansen voor maatwerk, maar vraagt tegelijk een helder gemeenschappelijk kader waarin kwaliteit, veiligheid, autonomie en verantwoordelijkheid worden bewaakt.

De centrale conclusie is dat een verdere uitrol van gezinshuizen niet uitsluitend gericht mag zijn op het creëren van bijkomende opvangplaatsen. De uitbreiding moet gepaard gaan met een evenredige investering in screening, matching, professionele begeleiding, praktische ondersteuning en duurzame zorg voor de draagkracht van gezinshuisouders.

Het gezinshuismodel in Vlaanderen heeft volgens de geïnterviewden vooral potentieel wanneer de eigenheid van het gezinsleven behouden blijft en tegelijkertijd voldoende professionele ondersteuning aanwezig is. Een succesvolle verdere uitrol vraagt daarom niet alleen méér gezinshuizen, maar vooral goed ondersteunde, zorgvuldig georganiseerde en duurzaam ingebedde gezinshuizen, waarin zowel kinderen als gezinshuisouders de nodige veiligheid, continuïteit en ontwikkelingsruimte krijgen.

Deel 2: Beleving van kinderen in gezinshuizen in Vlaanderen – Kwantitatief Evaluatierapport

Kwantitatieve beschrijving van de van de bevraging van gezinshuisouders in Vlaanderen

1. Onderzoeksopzet en leeswijzer

Dit onderzoeksrapport brengt de werking van gezinshuizen in Vlaanderen in kaart, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen, de ervaringen van gezinshuisouders, de samenwerking met biologische ouders en de ondersteuning vanuit contextbegeleiders en moederorganisaties.

Het totale onderzoek omvat een kwantitatief en een kwalitatief luik. Dit kwantitatieve luik bestaat uit 26 ingevulde vragenlijsten over 26 kinderen. Omdat sommige gezinshuisouders meerdere vragenlijsten invulden, vertegenwoordigen deze gegevens niet noodzakelijk 26 verschillende gezinshuizen, wel 26 verschillende gezinshuiskinderen. De resultaten beschrijven dus de antwoorden in de dataset en zijn geen volledig weergave van het aantal gezinshuiskinderen in Vlaanderen of van het aantal gezinshuizen in Vlaanderen. De vragenlijsten bieden een beschrijvend beeld van onder meer het emotionele functioneren van kinderen, hun gedrag, hun netwerk en de ervaringen van gezinshuisouders met de ondersteuning. De antwoorden zijn zelfrapportages van gezinshuisouders en geven hun percepties weer; ze zijn geen rechtstreeks gemeten uitkomsten bij kinderen.

Bij iedere vraag is ‘n’ het aantal niet-lege antwoorden. Percentages zijn berekend als aantal gedeeld door het aantal geldige antwoorden op die specifieke vraag, afgerond op één decimaal. Lege antwoorden zijn niet in de noemer opgenomen. Daardoor kunnen percentages door afronding licht afwijken van 100%. Bij vragen met meerdere antwoordmogelijkheden kunnen percentages samen boven 100% uitkomen. Open antwoorden zijn niet zonder kwalitatieve codering omgezet naar kwantitatieve categorieën.

Open antwoorden worden beknopt samengevat en als geanonimiseerde voorbeelden weergegeven. Deze voorbeelden zijn illustratief, geen afzonderlijke statistische categorieën. Antwoorden kunnen per kind herhaald zijn doordat meerdere vragenlijsten bij hetzelfde gezinshuis horen. Namen en identificeerbare informatie zijn weggelaten.

2. Profiel van gezinshuizen en gezinshuisouders

2.1. Algemene gegevens

Welk type gezinshuis is dit?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
Perspectiefbiedend gezinshuis (langetermijn verblijf/ volledig)	17	70.8%
Mentorhuis (jongeren leren zelfstandig worden)	3	12.5%
Perspectiefzoekend gezinshuis (kortetermijn verblijf/ crisis)	3	12.5%
volledig en crisis	1	4.2%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2.

2. Hoe lang is het gezinshuis operationeel? (aantal jaren/maanden)

Geldige antwoorden: n = 24 (92.3% van alle formulieren). De antwoorden lopen uiteen van 5 maanden tot 30 jaar. De meeste opgegeven werkingsduren liggen tussen enkele maanden en vijf jaar. Twee respondenten vermelden een werkingsduur van 30 jaar.

3. Waar is het gezinshuis gevestigd?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
In een eigen woning van de gezinsouders	22	91.7%
In een woning van de organisatie/voorziening	2	8.3%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2.

4. Over welke relevante ervaring of expertise beschikt u als gezinshuisouder?

Geldige antwoorden: n = 24 (92.3% van alle formulieren). De resultaten tonen aan dat de gezinshuisouders beschikken over uiteenlopende professionele en persoonlijke achtergronden. Ervaring binnen het onderwijs (45,8%), de pleegzorg (41,7%) en de jeugdhulp (37,5%) komt het vaakst voor.

Daarnaast beschikt 29,2% over expertise in de orthopedagogie en vermeldt een even groot aandeel ervaringsdeskundigheid. Dit wijst op een combinatie van professionele kennis en persoonlijke ervaring binnen de respondentengroep.

Relevante ervaring of expertise	Aantal (n)	Percentage (%)
Onderwijs	11	45,8%
Pleegzorg	10	41,7%
Jeugdhulp	9	37,5%
Orthopedagogie	7	29,2%
Ervaringsdeskundigheid	7	29,2%
Verpleegkunde/zorg	4	16,7%
Sociaal werk	4	16,7%

Psychologie	1	4,2%
Pastoraal werk in het ziekenhuis	1	4,2%

5. Hoeveel jaren ervaring hebt binnen de jeugdhulp of zorgsector?

Geldige antwoorden: n = 23 (88.5% van alle formulieren). De opgegeven ervaring varieert van 0 tot 35 jaar, waarbij sommige respondenten onderscheid maken tussen hun ervaring in de jeugdhulp en hun bredere ervaring binnen de zorgsector.

Opvallend is dat meerdere respondenten 20, 23, 25 of 30 jaar ervaring vermelden. Drie respondenten geven aan geen ervaring te hebben (0 jaar). Eén respondent vermeldt afzonderlijk één jaar ervaring in de jeugdhulp en 34 jaar in de zorgsector.

6. Hebt U of hebben jullie als gezinsouder(s) eigen kinderen?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
ja	18	75.0%
nee	6	25.0%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2.

7. Indien ja: Wat zijn de leeftijden van de eigen kinderen?

Geldige antwoorden: n = 19 (73.1% van alle formulieren). De opgegeven leeftijden variëren van 3 tot 32 jaar. Vooral leeftijden tussen 19 en 32 jaar komen regelmatig voor. Er is dus een aanzienlijke spreiding in de leeftijd van de eigen kinderen van gezinshuisouders. De antwoorden tonen aan dat sommige gezinshuisouders nog jonge kinderen hebben, terwijl anderen voornamelijk volwassen kinderen hebben. In bepaalde gevallen wordt expliciet vermeld dat kinderen in co-ouderschap verblijven of niet meer in het gezinshuis wonen.

8. Is er een partner betrokken in het gezinshuis?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
Ja	19	79.2%
ja, als vrijwilliger	4	16.7%
Nee, ik ben alleenstaande gezinshuisouder	1	4.2%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2.

9. Hoeveel gezinshuiskinderen verblijven momenteel in het gezinshuis?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
3	15	62.5%
Meer	5	20.8%
2	3	12.5%
2 die na 6 jaar pleegzorg overgezet zijn naar gezinshuis + 1 kind uit leefgroep in opbouw	1	4.2%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2.

2.2. Belangrijkste bevindingen

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuiszorg voornamelijk vorm krijgt binnen de eigen gezinscontext van gezinshuisouders. Zo is 91,7% van de gezinshuizen gevestigd in de eigen woning, heeft 75% van de gezinshuisouders eigen kinderen en is bij 95,8% een partner betrokken.

Gezinshuiszorg blijkt binnen deze respondentengroep dan ook sterk verweven met het persoonlijke en familiale leven.

Daarnaast valt de diversiteit in professionele achtergronden op. Gezinshuisouders brengen voornamelijk ervaring mee vanuit het onderwijs (45,8%), de pleegzorg (41,7%) en de jeugdhulp (37,5%). Ook orthopedagogische expertise en ervaringsdeskundigheid zijn aanwezig (beide 29,2%). De uiteenlopende ervaring, variërend van geen eerdere ervaring tot 35 jaar in de jeugdhulp of zorgsector, wijst op een heterogene groep gezinshuisouders.

Tot slot is de meerderheid van de onderzochte gezinshuizen perspectiefbiedend (70,8%), wat het belang van langdurige opvang en continuïteit binnen deze respondentengroep onderstreept.

3. Focus op het kind

3.1. Algemene informatie

10. Wat is de voornaam van het kind waarvoor U deze vragenlijst invult?

Er worden in het totaal 26 afzonderlijke namen genoemd.

11. Vanuit welke setting zijn de kinderen ingestroomd in het gezinshuis?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
Residentiële Jeugdhulp	11	42.3%
Thuisomgeving	4	15.4%
ziekenhuis (pasgeboren)	3	11.5%
Internaat (als tussenoplossing)	2	7.7%
Pleegzorg	2	7.7%
Fedasil opvangcentrum	1	3.8%
OC Fedasil	1	3.8%
Opvangcentrum Fedasil	1	3.8%
thuis maar vaak in het ziekenhuis	1	3.8%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0.

12. Hoelang verblijft dit kind reeds in het gezinshuis? (aantal jaren/maanden)

Geldige antwoorden: n = 26 (100.0% van alle formulieren). De verblijfsduur van de kinderen varieert van 2 maanden tot 6 jaar. Voor de analyse werden de antwoorden ingedeeld in vijf categorieën.

Verblijfsduur	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**
Minder dan 6 maanden	2	7,7%
6 maanden tot minder dan 1 jaar	9	34,6%
1 jaar tot minder dan 2 jaar	8	30,8%
2 jaar tot minder dan 3 jaar	4	15,4%
3 jaar of langer	3	11,5%
Totaal	26	100%

Uit de resultaten blijkt dat de grootste groep kinderen (34,6%; n = 9) tussen zes maanden en één jaar in het gezinshuis verblijft. Daarnaast verblijft 30,8% (n = 8) tussen één en twee jaar in het gezinshuis. Een kleinere groep van 26,9% (n = 7) verblijft er twee jaar of langer. Bij enkele kinderen werd vermeld dat zij vóór de start van het gezinshuis al als pleegkind in hetzelfde gezin verbleven.

13. Heeft het kind een gediagnosticeerde ondersteuningsnood?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
ja	13	50.0%
nee	12	46.2%
onbekend	1	3.8%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0.

14. Indien ja, welke diagnoses zijn vastgesteld?

Geldige antwoorden: n = 14 (53.8% van alle formulieren). De antwoorden tonen een diversiteit aan ondersteuningsnoden en diagnostische problematieken. De volgende problematieken worden vermeld:

- Trauma en ontwikkelingstrauma: complex trauma en ontwikkelingstrauma.
- Neurobiologische en gedragsmatige problematieken: ADHD, autismespectrumstoornis (ASS) en vermoedens hiervan.
- Cognitieve en ontwikkelingsproblemen: ontwikkelingsachterstand, leerachterstand en zwakbegaafdheid.
- Medische problematieken: epilepsie, neurologische aandoeningen, schisisproblematiek en ernstige medische zorgnoden.
- Spraak- en taalproblemen: spraakstoornissen.

Belangrijkste bevindingen

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuiskinderen vanuit uiteenlopende settings instromen. De grootste groep (42,3%) komt uit de residentiële jeugdhulp. Daarnaast stromen kinderen onder meer in vanuit de thuisomgeving, pleegzorg, ziekenhuizen en opvangcentra van Fedasil. Dit illustreert de diversiteit aan trajecten die aan een verblijf in een gezinshuis voorafgaan.

Daarnaast heeft de helft van de kinderen (50%) een gediagnosticeerde ondersteuningsnood. De gerapporteerde problematieken zijn divers en omvatten onder meer trauma, neurobiologische en ontwikkelingsproblemen, cognitieve beperkingen, spraak- en taalproblemen en medische zorgnoden.

3.1 Gevoel: de binnenwereld en veiligheid bij het kind

15. Het kind ervaart het gezinshuis als een stabiele verblijfplek (eventueel tot terugkeer naar de biologische ouders terug mogelijk is)

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind spreekt hier nooit over of geeft hierover geen signalen.	3	12,0 %
2. Het kind uit regelmatig onzekerheid over hoe lang het mag blijven of spreekt over andere contexten (bv biologische ouders) waar het wil verblijven.	5	20,0 %
3. Het kind uit af en toe onzekerheid over hoe lang het mag blijven of verwijst af en toe naar andere contexten.	2	8,0 %
4. Het kind lijkt meestal vertrouwen te hebben dat het kan blijven, maar uit soms nog twijfels.	3	12,0 %
5. Het kind geeft duidelijk aan dat het zich zeker voelt over zijn/haar verblijf in het gezinshuis.	8	32,0 %
Niet van toepassing/ moeilijk in te schatten.	4	16,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 5. Het kind geeft duidelijk aan dat het zich zeker voelt over zijn/haar verblijf in het gezinshuis. (8/25; 32.0%).

16. Het kind durft gevoelens te tonen aan de gezinshuisouders (of bredere gezinshuiscontext)

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.Het kind toont of benoemt gevoelens vrijwel nooit tegenover de geinzinshuisouder	0	0,0%
2. Het kind toont of benoemt gevoelens slechts uitzonderlijk tegenover de gezinshuisouders.	2	7,7 %
3. Het kind deelt soms gevoelens met de gezinshuisouders, maar blijft vaak terughoudend.	5	19,2 %
4. Het kind deelt regelmatig gevoelens met de gezinshuisouders en zoekt hen soms op wanneer het iets moeilijk heeft.	6	23,1 %
5. Het kind toont openlijk gevoelens aan de gezinshuisouders en zoekt hen	12	46,2 %

actief op voor steun, troost of om ervaringen te delen.		
baby	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Het kind toont openlijk gevoelens aan de gezinshuisouders en zoekt hen actief op voor steun, troost of om ervaringen te delen (12/26; 46,2%).

17. Als het kind positieve gevoelens ervaart, hoe uit het deze dan? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Geldige antwoorden: n = 26 (100.0% van alle formulieren).

Manier waarop positieve gevoelens worden geuit	**Aantal (n)**	**Percentage**
Lachen of zichtbaar plezier tonen	24	92,3%
Enthousiasme of energie tonen	19	73,1%
Affectie tonen (knuffelen, nabijheid zoeken)	18	69,2%
Speels of uitbundig gedrag vertonen	16	61,5%
Spontaan praten over wat het blij maakt	15	57,7%
Trots vertellen over eigen prestaties	15	57,7%
Lichamelijke signalen van ontspanning tonen	14	53,8%
Contact en verbinding zoeken met anderen	12	46,2%
Dankbaarheid of waardering uitspreken	7	26,9%
Creatief bezig zijn	7	26,9%

18. Als het kind negatieve gevoelens ervaart, hoe uit het deze dan? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Geldige antwoorden: n = 26 (100.0% van alle formulieren).

Manier waarop negatieve gevoelens worden geuit	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**
Boos of opstandig gedrag vertonen	21	80,8%
Verdriet tonen of huilen	18	69,2%
Conflicten opzoeken met anderen	16	61,5%
Onrustig, druk of impulsief gedrag vertonen	12	46,2%
Regressief gedrag vertonen	12	46,2%
Affectie of nabijheid zoeken	11	42,3%
Lichamelijke signalen vertonen	10	38,5%
Angstig of onzeker gedrag vertonen	8	30,8%
Spontaan over negatieve gevoelens praten	7	26,9%
Zich terugtrekken of afzonderen	5	19,2%
Stil worden of emoties inhouden	5	19,2%
Emoties indirect uiten via tekenen, schrijven of spelen	3	11,5%

19. Wanneer je het kind vandaag vergelijkt met de start van de plaatsing, hoe is de mate van angst of spanning geëvolueerd?

Antwoordcategorie	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**

1. Het kind toont veel minder angst of spanning.	9	34.6%
2. Het kind toont minder angst of spanning.	7	26.9%
3. Er is weinig of geen verandering merkbaar.	4	15.4%
4. Het kind toont meer angst of spanning.	4	15.4%
Moeilijk in te schatten.	2	7.7%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 1. Het kind toont veel minder angst of spanning. (9/26; 34.6%).

20. Wanneer je het kind vandaag vergelijkt met het begin van de plaatsing, hoe is de manier waarop het kind negatieve gevoelens uit geëvolueerd?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind uit negatieve gevoelens nu veel meer via praten dan bij de start van de plaatsing.	5	19,2 %
2. Het kind uit negatieve gevoelens nu meer via praten dan bij de start van de plaatsing.	9	34,6 %
3. Er is weinig of geen verandering in hoe het kind negatieve gevoelens uit.	6	23,1 %
De boosheid is minder frequent en vooral minder langdurig. Hij kan er nog geen woorden aan geven.	1	3,8 %
Gevoelens benoemen is moeilijk, ze probeert zichzelf te reguleren wat ze in het begin niet deed.	1	3,8 %
Moeilijk in te schatten.	4	15,4 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 2. Het kind uit negatieve gevoelens nu meer via praten dan bij de start van de plaatsing. (9/26; 34.6%).

21. Hoe zou U het zelfbeeld van het kind omschrijven?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.Het kind spreek vaak negatief over zichzelf en lijkt weinig vertrouwen te hebben	1	3,8
2. Het kind heeft regelmatig twijfels over zichzelf en heeft veel bevestiging nodig.	5	19,2 %
3. Het kind toont zowel vertrouwen als onzekerheid; het zelfbeeld lijkt wisselend.	7	26,9 %
4. Het kind spreekt meestal positief over zichzelf en durft eigen kwaliteiten te benoemen.	1	3,8 %
5. Het kind toont duidelijk vertrouwen in zichzelf en gaat uitdagingen meestal met vertrouwen aan.	3	11,5 %

6. Het kind heeft een sterk en realistisch zelfbeeld, toont trots op wie het is en gelooft in zijn/haar mogelijkheden.	5	19,2 %
Moeilijk in te schatten.	4	15,4 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3. Het kind toont zowel vertrouwen als onzekerheid; het zelfbeeld lijkt wisselend. (7/26; 26.9%).

22. Wanneer je het kind vandaag vergelijkt met het begin van de plaatsing, hoe is het zelfbeeld van het kind geëvolueerd?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind heeft nu een veel positiever beeld van zichzelf.	2	7.7%
2. Het kind heeft nu een positiever beeld van zichzelf.	10	38.5%
3. Er is weinig of geen verandering in het zelfbeeld van het kind.	7	26.9%
Moeilijk in te schatten.	7	26.9%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 2. Het kind heeft nu een positiever beeld van zichzelf. (10/26; 38.5%).

23. Welke behoeften lijken voor dit kind het belangrijkst om optimaal te kunnen ontwikkelen?

Behoefte	Aantal (n)	Percentage (%)
Veiligheid	21	80,8%
Aandacht	20	76,9%
Structuur	19	73,1%
Autonomie	11	42,3%
Sociale verbondenheid	16	61,5%
Erkenning	13	50,0%
Rust	19	73,1%
Relatie met biologische ouders/context	16	61,5%

n = 26 geldige antwoorden. Omdat meerdere antwoorden mogelijk waren, bedraagt de som van de percentages meer dan 100%.

24. Welke behoeften zijn in dit gezinshuis het makkelijkste om te realiseren?

Behoefte	Aantal (n)	Percentage (%)
Veiligheid	7	26,9%
Aandacht	2	7,7%
Structuur	6	23,1%
Autonomie	0	0,0%
Sociale verbondenheid	4	15,4%
Erkenning	1	3,8%
Rust	3	11,5%
Relatie met biologische ouders/context	0	0,0%
Andere of gecombineerde antwoorden	3	11,5%
Totaal	26	100%

n = 26 geldige antwoorden. De antwoorden werden ingedeeld volgens de opgegeven behoeften. Drie antwoorden vermelden meerdere behoeften of een bredere omschrijving.

25. Welke behoeften zijn in dit gezinshuis het moeilijkste om te realiseren?

Bij deze vraag beoordeelden de gezinshuisouders elf vaardigheden en kwaliteiten. De antwoordmogelijkheden worden weergegeven in de oorspronkelijke volgorde van de beoordelingsschaal.

Vaardigheid of kwaliteit	Afwezig	In mindere mate aanwezig	In meerdere mate aanwezig	Komt heel geregeld voor
Hulpvaardigheid	0 (0%)	7 (29,2%)	9 (37,5%)	8 (33,3%)
Humor	1 (4,2%)	4 (16,7%)	12 (50,0%)	7 (29,2%)
Vriendelijkheid	0 (0%)	4 (17,4%)	15 (65,2%)	4 (17,4%)
Aandacht voor anderen	1 (4,3%)	10 (43,5%)	6 (26,1%)	6 (26,1%)
Eerlijkheid	1 (4,3%)	13 (56,5%)	8 (34,8%)	1 (4,3%)
Kan delen	2 (8,3%)	10 (41,7%)	8 (33,3%)	4 (16,7%)
Kan tegen verlies	0 (0%)	15 (65,2%)	5 (21,7%)	3 (13,0%)
Geduldig	2 (8,3%)	16 (66,7%)	5 (20,8%)	1 (4,2%)
Open (vertelt over binnenkant)	4 (17,4%)	9 (39,1%)	8 (34,8%)	2 (8,7%)
Creatief	1 (4,3%)	8 (34,8%)	7 (30,4%)	7 (30,4%)
In staat zichzelf te vermaken	1 (4,0%)	5 (20,0%)	10 (40,0%)	9 (36,0%)

Per cel worden het absolute aantal (n) en het percentage (%) weergegeven. Het aantal geldige antwoorden varieert per vaardigheid van 23 tot 25, op een totaal van 26 vragenlijsten. Niet alle respondenten hebben iedere vaardigheid beoordeeld. Daarom zijn de percentages per rij berekend op basis van het aantal geldige antwoorden voor die specifieke vaardigheid. Door afronding kunnen percentages licht afwijken van 100%.

Belangrijkste bevindingen: emotioneel welzijn en ontwikkelingsbehoeften van gezinshuiskinderen

De onderzoeksresultaten tonen een overwegend positieve, maar niet eenduidige evolutie in het emotioneel functioneren van de onderzochte gezinshuiskinderen. Volgens de gezinshuisouders durft 69,2% van de kinderen regelmatig of openlijk gevoelens te delen. Daarnaast wordt bij 61,5% een afname van angst of spanning vastgesteld sinds de start van de plaatsing en uit 53,8% negatieve gevoelens vaker via woorden. Bij 46,2% wordt bovendien een positiever zelfbeeld waargenomen.

Negatieve emoties worden vaak geuit via boos of opstandig gedrag (80,8%), verdriet (69,2%) en conflicten (61,5%). Slechts 26,9% van de kinderen praat spontaan over negatieve gevoelens. Ook blijkt het zelfbeeld van verschillende kinderen nog kwetsbaar of wisselend.

Wat de ontwikkelingsbehoeften betreft, worden veiligheid (80,8%), aandacht (76,9%), structuur (73,1%) en rust (73,1%) het vaakst als belangrijk aangeduid. Daarnaast spelen sociale verbondenheid en de relatie met biologische ouders of de bredere context (beide 61,5%) een belangrijke rol.

Deze bevindingen benadrukken het belang van een veilige, voorspelbare en relationeel ondersteunende leefomgeving, waarin aandacht is voor emotionele regulatie, zelfbeeldontwikkeling

en het behoud van betekenisvolle relaties. De resultaten suggereren dat gezinshuiszorg voor verschillende kinderen een context kan bieden waarin positieve emotionele veranderingen plaatsvinden, zonder dat op basis van deze beschrijvende gegevens een oorzakelijk verband kan worden vastgesteld.

3.2. Gedrag: Vaardigheden en gedrag bij het Kind

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [hulpvaardigheid]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	8	33.3%
in meerdere mate aanwezig	9	37.5%
in mindere mate aanwezig	7	29.2%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2. Meest voorkomende antwoord: in meerdere mate aanwezig (9/24; 37.5%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [humor]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	7	29.2%
in meerdere mate aanwezig	12	50.0%
in mindere mate aanwezig	4	16.7%
afwezig	1	4.2%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2. Meest voorkomende antwoord: in meerdere mate aanwezig (12/24; 50.0%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [vriendelijkheid]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	4	17.4%
in meerdere mate aanwezig	15	65.2%
in mindere mate aanwezig	4	17.4%
afwezig	0	0,0%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in meerdere mate aanwezig (15/23; 65.2%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [aandacht voor anderen]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	6	26.1%
in meerdere mate aanwezig	6	26.1%
in mindere mate aanwezig	10	43.5%
afwezig	1	4.3%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (10/23; 43.5%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [eerlijkheid]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	1	4.3%
in meerdere mate aanwezig	8	34.8%
in mindere mate aanwezig	13	56.5%
afwezig	1	4.3%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (13/23; 56.5%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [kan delen]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	4	16.7%
in meerdere mate aanwezig	8	33.3%
in mindere mate aanwezig	10	41.7%
afwezig	2	8.3%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (10/24; 41.7%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [kan tegen verlies]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	3	13.0%
in meerdere mate aanwezig	5	21.7%
in mindere mate aanwezig	15	65.2%
afwezig	0	0,0%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (15/23; 65.2%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [geduldig]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	1	4.2%
in meerdere mate aanwezig	5	20.8%
in mindere mate aanwezig	16	66.7%
afwezig	2	8.3%

Geldige antwoorden: 24/26 (92.3%); ontbrekend: 2. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (16/24; 66.7%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [open (vertelt over zijn/haar binnenkant)]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	2	8.7%
in meerdere mate aanwezig	8	34.8%
in mindere mate aanwezig	9	39.1%
afwezig	4	17.4%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (9/23; 39.1%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [creatief]

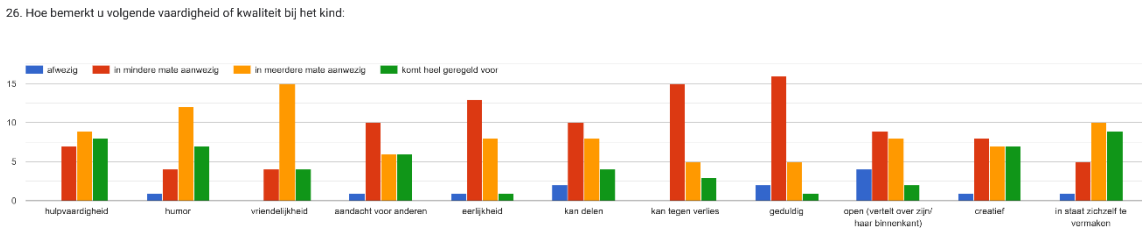
Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	7	30.4%
in meerdere mate aanwezig	7	30.4%
in mindere mate aanwezig	8	34.8%
afwezig	1	4.3%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: in mindere mate aanwezig (8/23; 34.8%).

26. Hoe bemerkt u volgende vaardigheid of kwaliteit bij het kind: [in staat zichzelf te vermaken]

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
komt heel geregeld voor	9	36.0%
in meerdere mate aanwezig	10	40.0%
in mindere mate aanwezig	5	20.0%
afwezig	1	4.0%

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: in meerdere mate aanwezig (10/25; 40.0%).

27. Indien u nog aan andere vaardigheden denkt, vermeldt ze dan even hier met een schaling erbij.

- Van de 26 respondenten hebben 7 respondenten (26,9%) een aanvullende toelichting gegeven. aanpassingsvermogen: hij kan (te makkelijk) switchen van omgeving bv overgang contextbezoek-gezinshuis
- ik vind het niet haalbaar dit op te sommen, er bestaan oneindig veel vaardigheden.
- zorgzaam in meerdere mate
- de lijst met vaardigheden is eindeloos
- Heeft enorme mate van veerkracht
- empatisch vermogen: in meerdere mate
- empathisch: in geringe mate

28. Komt er meer dan gemiddeld externaliserend gedrag voor (bv. agressie, opstandig gedrag)?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Dergelijk gedrag is nauwelijks of niet aanwezig.	3	11,5 %
2. Dergelijk gedrag komt af en toe voor, maar is niet opvallend.	11	42,3 %
3. Dergelijk gedrag komt regelmatig voor.	4	15,4 %
4. Dergelijk gedrag heeft een duidelijke invloed op het dagelijks functioneren.	2	7,7 %
5. Dergelijk gedrag is vaak aanwezig en vraagt veel begeleiding.	3	11,5 %
Het was even sterk aanwezig, nu gaat het veel beter maar er zijn weinig triggers dus mogelijk is dat de reden dat het niet plaatsvindt	1	3,8 %
in mentorhuis nauwelijks of niet, op school regelmatig	1	3,8 %
Moeilijk in te schatten.	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 2. Dergelijk gedrag komt af en toe voor, maar is niet opvallend. (11/26; 42.3%).

29. Komt er meer dan gemiddeld internaliserend gedrag voor (bv. terugtrekken, stil zijn, piekeren)?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Dergelijk gedrag is nauwelijks of niet aanwezig.	10	40,0 %
2. Dergelijk gedrag komt af en toe voor, maar is niet opvallend.	6	24,0 %
3. Dergelijk gedrag komt regelmatig voor.	2	8,0 %
4. Dergelijk gedrag heeft een duidelijke invloed op het dagelijks functioneren.	3	12,0 %
5. Dergelijk gedrag is vaak aanwezig en beïnvloedt het welzijn van het kind sterk.	2	8,0 %

ik denk antwoord 2 maar dat kan je nooit met zekerheid zeggen, in de mate van het mogelijke met taal denk ik dat zij ook twee zou zeggen.	1	4,0 %
Moeilijk in te schatten.	1	4,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 1. Dergelijk gedrag is nauwelijks of niet aanwezig. (10/25; 40.0%).

30. In welke mate ziet u een evolutie in dat externaliserend/ internaliserend gedrag vorkomen?

Van de 26 respondenten hebben 23 respondenten (88,5%) deze open vraag beantwoord. Drie respondenten (11,5%) gaven geen antwoord.

De antwoorden werden thematisch onderverdeeld. Hieronder worden de oorspronkelijke antwoorden letterlijk weergegeven, zonder inhoudelijke aanpassingen.

1. Positieve evolutie en vermindering van probleemgedrag

Verschillende gezinshuisouders beschrijven een positieve evolutie in het gedrag van het kind.

- "postieve evolutie,"
- "Gewoon een gezonde evolutie"
- "Gaat goede kant op"
- "Komt veel minder voor dan in het begin."
- "Sterke positieve evolutie"
- "externaliserend gedrag komt minder frequent voor en is vooral korter van duur dan in het begin van de plaatsing"
- "Niet sinds hij ingekanteld is in het gezinshuis; in de acht jaar daarvoor wel: hij heeft woorden geleerd en andere strategieën"

2. Wisselende evolutie en periodes van terugval

Bij sommige kinderen verloopt de evolutie niet lineair en zijn er periodes van verbetering en terugval.

- "Gaat goede kant op, maar soms periodes van terugval"
- "in periodes"
- "Gaat op en af. Afhankelijk van hoe vol het hoofd is"

3. Invloed van de biologische context en omgevingsfactoren

Verschillende respondenten wijzen op de invloed van de biologische context en veranderingen in de leefomgeving.

- "Externaliserend vaak na de bezoeken met context"
- "grote groei sinds we beslist hebben dat L een schoolwissel deed en het vervoer niet meer door bio mama gedaan werd, dus geen dagelijkse contacten ! (sprake van symbiose)"
- "Door de afwezigheid van triggers stelt de jongere geen externaliserend gedrag, we zitten op een punt waarin we gaan terugwerken naar het leven in de buitenwereld, het zal dan blijken of ze opnieuw externaliserend gedrag gaat stellen. Evenzo het internaliseren, beiden waren afwisselend aanwezig."
- "internaliserend gedrag is toegenomen sinds hereniging met ouders meer tastbaar wordt."
- "Sterk afhankelijk van het gebeuren bij de context"

4. Groeiende vertrouwensband en betere ondersteuning

Enkele gezinshuisouders beschrijven hoe de opgebouwde vertrouwensband en het beter leren kennen van het kind bijdragen aan het herkennen en begeleiden van gedrag.

- "We kunnen haar hier over aanspreken en dan was het meestal relatief snel voorbij"

- "Er is een band al ontstaan en ze voelt zich veilig om te delen en kwetsbaarheid te tonen"
- "Omdat je het kind beter kent, kan je ook sneller ingrijpen waardoor externaliserend gedrag sneller de kop ingedrukt wordt en internaliserend gedrag opgemerkt, waardoor het makkelijker is om in gesprek te gaan."

5. Moeilijk te beoordelen of leeftijdsgebonden gedrag

Sommige respondenten geven aan dat er weinig probleemgedrag aanwezig is, dat het gedrag bij de ontwikkelingsfase hoort of dat een evolutie moeilijk te beoordelen is.

- "Heeft dit soort gedrag zelden gesteld."
- "Moeilijk in te schatten"
- "normaal peutergedrag"
- "iets meer dan normaal peutergedrag"
- "niet. baby"

31. Hoe ervaart u als gezinshuisouder de band met U en het kind?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. er is weinig contact of verbondenheid. Contact verloopt afstandelijk of functioneel	0	0,0 %
2. De band is wisselend; er zijn momenten van verbinding maar ook afstand.	5	19,2 %
3. Er is een goede band; het kind zoekt regelmatig contact en vertrouwen is aanwezig.	10	38,5 %
4. Er is een sterke, warme band; het kind zoekt spontaan nabijheid, steun en verbinding.	11	42,3 %
5. moeilijk in te schatten	0	0,0 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4. Er is een sterke, warme band; het kind zoekt spontaan nabijheid, steun en verbinding. (11/26; 42.3%).

Belangrijkste bevindingen: sociale vaardigheden, gedrag en relationele verbondenheid

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuisouders bij de kinderen verschillende sociale en persoonlijke sterktes waarnemen. Vooral vriendelijkheid (82,6%), humor (79,2%), het vermogen zichzelf te vermaken (76,0%) en hulpvaardigheid (70,8%) worden vaak als sterk aanwezig beoordeeld.

Tegelijkertijd komen een aantal ontwikkelingsuitdagingen naar voren. Zo wordt geduld bij 75% van de beoordeelde kinderen als beperkt aanwezig of afwezig ingeschat en wordt omgaan met verlies bij 65,2% als in mindere mate aanwezig beoordeeld. Ook het openlijk vertellen over de eigen binnenwereld blijkt voor een aanzienlijk deel van de kinderen moeilijk (56,5%) beperkt aanwezig of afwezig.

Wat het gedrag betreft, vertoont 34,6% van de kinderen volgens de vaste antwoordcategorieën regelmatig of intensiever externaliserend gedrag. Bij 20% wordt internaliserend gedrag gerapporteerd met een duidelijke invloed op het dagelijks functioneren of het welzijn. Uit de open antwoorden blijkt dat **verschillende gezinshuisouders een positieve gedragsevolutie waarnemen,** maar dat deze niet altijd rechtlijnig verloopt en mede samenhangt met omgevingsfactoren en gebeurtenissen binnen de biologische context.

Een bijzonder positieve bevinding is dat **80,8% van de gezinshuisouders de relatie met het kind als goed of sterk en warm omschrijft.** Dit wijst op een hoge mate van ervaren relationele verbondenheid binnen de onderzochte gezinshuizen.

Deze bevindingen benadrukken het belang van een krachtgerichte, relationele en contextgevoelige benadering, waarbij zowel de mogelijkheden van kinderen als hun ondersteuningsbehoeften op het vlak van emotieregulatie, gedrag en sociale ontwikkeling centraal staan.

3.3. Systeem: Familie, school, netwerk participatie en verbondenheid van het kind

32. Hoe verloopt het contact met de biologische ouders/familie?

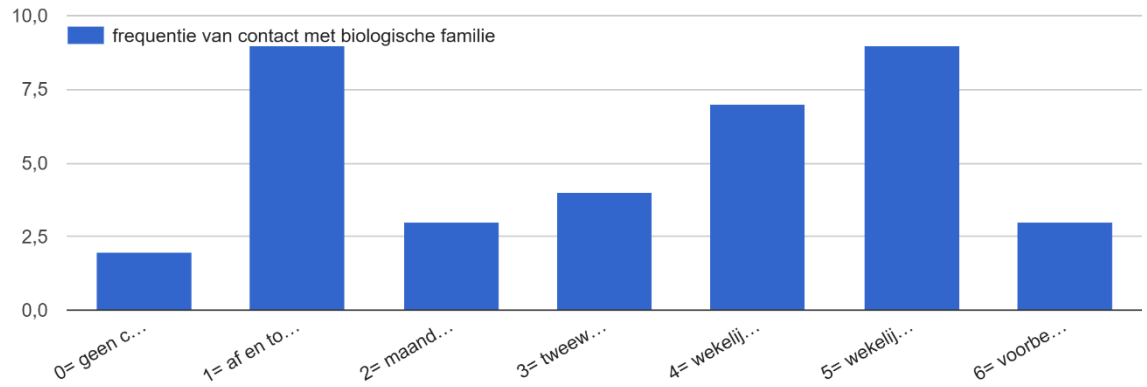
Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Niet van toepassing/ geen contactmomenten voorzien.	2	8,0 %
2. Er is zeer beperkt contact met de biologische familie.	3	12,0 %
3. Het contact verloopt moeilijk of gespannen en vraagt vaak tussenkomst of begeleiding.	2	8,0 %
4. Het contact verloopt wisselend; soms positief, soms moeilijk of belastend.	9	36,0 %
5. Het contact verloopt doorgaans goed en rustig, met beperkte begeleiding.	3	12,0 %
6. Het contact is intens en goed ingebed in het leven van het kind.	6	24,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 4. Het contact verloopt wisselend; soms positief, soms moeilijk of belastend. (9/25; 36.0%).

33. Hoe hoog ligt de frequentie van het contact met de biologische familie?

Antwoordmogelijkheid	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**
0 – Geen contact	2	7,7%
1 – Af en toe telefonisch contact	9	34,6%
2 – Maandelijks begeleid contact	3	11,5%
3 – Tweewekelijks contact	4	15,4%
4 – Wekelijks contact	7	26,9%
5 – Wekelijks contact en overnachtingen in het weekend	9	34,6%
6 – Voorbereiding tot terugkeer naar huis	3	11,5%
Totaal aantal selecties	37	142,3%

33. Hoe hoog ligt de frequentie van het contact met de biologische familie?

N = 26 vragenlijsten. De percentages zijn berekend op basis van 26 kinderen. Omdat meerdere antwoordmogelijkheden per kind konden worden aangeduid, bedraagt de som van de percentages meer dan 100%.

34. Op welke manier krijgt de biologische ouder een plek in het gezinshuis?

Geldige antwoorden: n = 26 (100.0% van alle formulieren).

Antwoordmogelijkheid	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**
1. De biologische ouder heeft geen zichtbare of actieve plaats binnen het gezinshuis.	5	19,2%
2. Met de biologische ouder worden vooral praktische of informatieve zaken besproken, meestal telefonisch of via digitale media.	7	26,9%
3. De biologische ouder passeert occasioneel om het kind op te halen of te bezoeken, maar dit verloopt eerder zakelijk.	5	19,2%
4. De biologische ouder blijft geregeld een babbeltje of een koffietje drinken bij het ophalen of brengen van het kind.	2	7,7%
5. De biologische ouder wordt actief bevraagd over het welzijn van het kind tijdens momenten in het gezinshuis.	5	19,2%
6. Er is duidelijk sprake van gedeeld ouderschap en een hechte interactie tussen de gezinshuisouder en de biologische ouder (bv. samen op vakantie, uitstapjes, mee-eten of deelnemen aan belangrijke momenten).	2	7,7%
Totaal	26	100%

Geldige antwoorden: n = 26 van N = 26 (100%). Iedere respondent selecteerde één antwoordmogelijkheid. De antwoordcategorieën zijn weergegeven in de oorspronkelijke volgorde van de vragenlijst.

35. Zijn de contacten met de biologische familie vermeerderd of verminderd na de overstap naar het gezinshuis (gemiddeld over alle contexten)?

Antwoordcategorie	**Aantal (n)**	**Percentage (%)**
1. De contacten zijn sterk verminderd sinds de start van de plaatsing.	9	34.6%

2. De contacten zijn verminderd.	2	7.7%
3. Er is weinig of geen verandering in de frequentie van de contacten.	7	26.9%
4. De contacten zijn toegenomen.	3	11.5%
5. De contacten zijn sterk toegenomen.	2	7.7%
6. De contacten zijn nieuw of opnieuw opgestart sinds de plaatsing.	2	7.7%
Niet van toepassing (geen contact voor of na plaatsing).	1	3.8%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 1. De contacten zijn sterk verminderd sinds de start van de plaatsing. (9/26; 34.6%).

36. Is het kind door het verblijf in het gezinshuis van school moeten veranderen?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
ja	16	61.5%
neen	10	38.5%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: ja (16/26; 61.5%).

37. Wanneer je het kind vandaag vergelijkt met het begin van de plaatsing, hoe zijn de contacten met de bredere context (bv. familie, school, vrienden, vrijetijdscontext) geëvolueerd? (gemiddeld over alle contexten)

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. De contacten zijn sterk verminderd en/of beperkter geworden.	3	11,5 %
2. De contacten zijn verminderd of meer beperkt dan bij de start van de plaatsing		
3. Er is weinig of geen verandering in de contacten met de bredere context.	7	26,9 %
4. De contacten zijn toegenomen in frequentie en/of bereik.	3	11,5 %
5. De contacten zijn duidelijk versterkt en meer divers geworden (meer mensen/contexts, meer stabiliteit).	4	15,4 %
6. De contacten zijn zowel in aantal als in kwaliteit sterk verbeterd sinds de start van de plaatsing.	8	30,8 %
Moeilijk in te schatten.	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 6. De contacten zijn zowel in aantal als in kwaliteit sterk verbeterd sinds de start van de plaatsin (8/26; 30.8%).

38. Hoe ervaart het kind zijn/haar verblijf in de klas?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)

1. Het kind ervaart de klas als zeer belastend en wil er vaak niet naartoe.	1	4,0 %
2.Het kind ervaart de klas eerder negatief en vertoont regelmatig weerstand of spanning.	0	0,0%
3. De ervaring in de klas is wisselend; er zijn zowel positieve als moeilijke momenten.	9	36,0 %
4. Het kind ervaart de klas doorgaans positief en functioneert meestal goed.	3	12,0 %
5. Het kind ervaart de klas als zeer positief en voelt zich er duidelijk op zijn/haar gemak.	8	32,0 %
Moeilijk in te schatten.	4	16,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 3. De ervaring in de klas is wisselend; er zijn zowel positieve als moeilijke momenten. (9/25; 36.0%).

39. Hoe ervaart u het schools functioneren van het kind sinds de plaatsing in het gezinshuis?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind gaat met veel weerstand naar school en heeft ernstige problemen met participatie		
2. Het kind heeft moeite om zich te concentreren en om te komen tot leren.	1	3,8 %
3. Het kind functioneert wisselend: er zijn goede momenten, maar ook momenten van terugval.	5	19,2 %
4. Het kind doet het over het algemeen goed op school, met voldoende inzet en resultaten.	8	30,8 %
5. Het kind bloeit echt op in de klas; voelt zich betrokken, gemotiveerd en presteert goed.	6	23,1 %
De jongere heeft volledige schooluitval gekend vanaf eind oktober	1	3,8 %
Het kind gaat net 3 dagen hier naar school dus geen idee	1	3,8 %
Moeilijk in te schatten.	1	3,8 %
nvt	2	7,7 %
Was heel blij in de klas. Net terug gestart en blijven zitten, dat is nu even moeilijk	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4. Het kind doet het over het algemeen goed op school, met voldoende inzet en resultaten. (8/26; 30.8%).

40. Het kind volgt de afspraken binnen het gezinshuis.

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)

1. Het kind heeft veel moeite om afspraken na te leven.	1	3,8 %
2.Het kind volgt afspraken slechts uitzonderlijk op	0	0,0%
3. Het kind volgt afspraken wisselend op en heeft vaak herinneringen nodig.	3	11,5 %
4. Het kind volgt de meeste afspraken op, met af en toe ondersteuning of bijsturing.	15	57,7 %
5. Het kind volgt afspraken doorgaans zelfstandig op.	4	15,4 %
6. Het kind houdt zich consequent aan de gemaakte afspraken.	1	3,8 %
Moeilijk in te schatten.	2	7,7 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4. Het kind volgt de meeste afspraken op, met af en toe ondersteuning of bijsturing. (15/26; 57.7%).

41. In welke mate biedt het gezinshuis structuur en voorspelbaarheid voor dit kind?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind ervaart weinig tot geenstructuur; alles is onvoorspelbaar.	0	0,0%
2. De structuur is aanwezig, maar is nogniet consistent	0	0,0%
3. De dagelijkse structuur is wisselend; soms voorspelbaar, soms minder.	2	7.7%
4. Het kind ervaart een duidelijke en stabiele structuur, wat rust biedt.	11	42.3%
5. Het kind ervaart een zeer voorspelbare en veilige dagelijkse routine.	11	42.3%
Moeilijk in te schatten.	2	7.7%

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4. Het kind ervaart een duidelijke en stabiele structuur, wat rust biedt. (11/26; 42.3%).

42. Hoe verlopen de contacten van het kind met leeftijdsgenoten?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind heeft weinig tot geen contact met leeftijdsgenoten.	1	3,8 %
2. Het kind vindt het moeilijk om contact te maken en voelt zich vaak een buitenstaander.	3	11,5 %
3. Het kind heeft wisselende contacten; soms zijn er vriendschappen, soms is er afstand.	6	23,1 %
4. Het kind heeft enkele goede vriendjes/vriendinnetjes, maar zoekt niet constant contact.	5	19,2 %
5. Het kind maakt gemakkelijk contact, heeft stabiele	6	23,1 %

vriendschappen en voelt zich sociaal verbonden.		
Moeilijk in te schatten	5	19,2 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3. Het kind heeft wisselende contacten; soms zijn er vriendschappen, soms is er afstand. (6/26; 23.1%).

43. Sinds de plaatsing in het gezinshuis neemt het kind deel aan meer (nieuwe) hobby's of vrijetijdsactiviteiten (bv. Gaan spelen,…).

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Er is geen deelname aan hobby's of vrijetijdsactiviteiten.	3	11,5 %
2. Het kind neemt ongeveer evenveel deel als voorheen.	2	7,7 %
3. Het kind neemt deel aan enkele nieuwe hobby's of activiteiten.	9	34,6 %
4. Het kind neemt duidelijk meer deel aan hobby's of activiteiten dan voorheen.	1	3,8 %
5. Het kind heeft een sterke positieve ontwikkeling doorgemaakt in deelname aan hobby's of activiteiten.	10	38,5 %
Moeilijk in te schatten.	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Het kind heeft een sterke positieve ontwikkeling doorgemaakt in deelname aan hobby's of activitei (10/26; 38.5%).

Belangrijkste bevindingen: biologische context, school en sociale participatie

De onderzoeksresultaten tonen aan dat de contacten met de biologische familie bij een aanzienlijk deel van de kinderen complex verlopen. Bij 44% van de kinderen worden deze contacten als wisselend of moeilijk omschreven. Daarnaast is de frequentie van het contact met de biologische familie bij 42,3% verminderd sinds de start van de plaatsing. De betrokkenheid van biologische ouders binnen het dagelijkse gezinshuisleven blijft bovendien vaak beperkt: bij 73,1% is er geen zichtbare ouderbetrokkenheid of verloopt deze hoofdzakelijk praktisch, informatief of zakelijk.

Tegelijkertijd worden er positieve ontwikkelingen vastgesteld in de bredere leefwereld van de kinderen. Bij 57,7% zijn de contacten met de ruimere context toegenomen of versterkt, terwijl 76,9% sinds de plaatsing deelneemt aan nieuwe of meer vrijetijdsactiviteiten. Ook functioneert 53,8% van de kinderen volgens de gezinshuisouders goed op school of bloeit er duidelijk op.

Opvallend is dat 61,5% van de kinderen door de plaatsing van school moest veranderen. Dit benadrukt dat een overgang naar een gezinshuis niet alleen een verandering van woonomgeving inhoudt, maar ook gepaard kan gaan met veranderingen in andere belangrijke levensdomeinen.

Een bijzonder positieve bevinding is dat bij 84,6% van de kinderen een duidelijke, stabiele of zeer voorspelbare dagelijkse structuur wordt gerapporteerd. Dit sluit aan bij de eerder vastgestelde behoefte aan veiligheid, rust en voorspelbaarheid.

3.4. Cultuur: ervaren van verbondenheid met eigen en nieuwe (gezins)cultuur bij het kind

44. Het kind lijkt zich deel van het gezin te voelen.

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.Het kind positioneert zich eerder buiten het gezin	0	0,0%
2. Het kind zoekt beperkt aansluiting bij het gezinsleven.	1	3,8 %
3. Het kind neemt deel aan het gezinsleven, maar de verbondenheid is wisselend.	3	11,5 %
4. Het kind neemt actief deel aan het gezinsleven en voelt zich meestal deel van het gezin.	9	34,6 %
5. Het kind spreekt en handelt alsof het vanzelfsprekend bij het gezin hoort.	12	46,2 %
Moeilijk in te schatten.	1	3,8 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Het kind spreekt en handelt alsof het vanzelfsprekend bij het gezin hoort. (12/26; 46.2%).

45. Het kind ervaart verbondenheid met zijn/haar achtergrond of biologische familie.

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Het kind vermijdt meestal gesprekken of contact rond zijn/haar biologische familie of achtergrond.	1	3,8 %
2. Het kind toont beperkt interesse in zijn/haar biologische familie of achtergrond.	2	7,7 %
3. Het kind gaat wisselend om met zijn/haar biologische familie of achtergrond.	1	3,8 %
4. Het kind toont regelmatig interesse in zijn/haar biologische familie, geschiedenis of afkomst.	5	19,2 %
5. Het kind voelt zich zichtbaar verbonden met zijn/haar biologische familie en/of achtergrond en haalt hier kracht of betekenis uit.	15	57,7 %
Moeilijk in te schatten.	2	7,7 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Het kind voelt zich zichtbaar verbonden met zijn/haar biologische familie en/of achtergrond en ha (15/26; 57.7%).

46. De achtergrond en geschiedenis van het kind krijgen een zichtbare plek in het gezin

Antwoord	Aantal (n)	Percentage (%)
1. Krijgen nauwelijks een plaats binnen het gezin.	1	3,8 %
2. Krijgen vooral aandacht op specifiekemomenten.	0	0,0%

3. Krijgen regelmatig aandacht wanneer dit voor het kind belangrijk is.	4	15,4 %
4. De achtergrond en geschiedenis van het kind krijgen regelmatig een zichtbare plaats, bijvoorbeeld in gesprekken, herinneringen, foto's of belangrijke gebeurtenissen.	9	34,6 %
5. Vormen een vanzelfsprekend onderdeel van het verhaal van het kind binnen het gezin.	10	38,5 %
Moeilijk in te schatten.	2	7,7 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Vormen een vanzelfsprekend onderdeel van het verhaal van het kind binnen het gezin. (10/26; 38.5%).

47. De etniciteit en/of religie van het kind krijgt een bewuste plek binnen het gezin.

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. We staan hier weinig of niet bewust bij stil in het dagelijks leven	0	0,0%
2. We erkennen de etniciteit en/of religie van het kind wanneer dit ter sprake komt, maar besteden er verder weinig expliciete aandacht aan.	3	11,5 %
3. We houden rekening met de etniciteit en/of religie van het kind bij belangrijke momenten of specifieke noden.	2	7,7 %
4. We besteden hier regelmatig aandacht aan, bijvoorbeeld door gesprekken, gebruiken, voeding, feesten of rituelen.	4	15,4 %
5. We zetten hier actief op in: de etniciteit en/of religie van het kind krijgt zichtbaar een plaats in het gezinsleven, bijvoorbeeld via deelname aan culturele of religieuze activiteiten, contact met de gemeenschap, symbolen, tradities of vieringen.	4	15,4 %
Niet van toepassing.	13	50,0 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: Niet van toepassing. (13/26; 50.0%).

Belangrijkste bevindingen: gezinsverbondenheid, biologische achtergrond en identiteit

De onderzoeksresultaten tonen aan dat de meeste gezinshuiskinderen volgens hun gezinshuisouders een sterk gevoel van verbondenheid met het gezinshuis ontwikkelen. Bij 80,8% van de kinderen wordt aangegeven dat zij zich meestal deel van het gezin voelen of zich gedragen alsof zij er vanzelfsprekend bij horen. Dit wijst op een hoge mate van ervaren gezinsverbondenheid binnen de onderzochte gezinshuizen.

Tegelijkertijd blijft de verbondenheid met de biologische familie en achtergrond belangrijk. Bij 76,9% van de kinderen wordt regelmatig interesse in of zichtbare verbondenheid met de biologische familie, geschiedenis of afkomst gerapporteerd. Voor 57,7% vormt deze verbondenheid volgens de gezinshuisouders zelfs een bron van kracht of betekenis.

Daarnaast krijgt de achtergrond en levensgeschiedenis van het kind bij 73,1% regelmatig of vanzelfsprekend een zichtbare plaats binnen het gezinshuis. Dit suggereert dat binnen de onderzochte gezinshuizen niet alleen aandacht bestaat voor het creëren van nieuwe gezinsrelaties, maar ook voor het erkennen en behouden van de persoonlijke geschiedenis van het kind.

Wat de culturele en religieuze identiteit betreft, geeft de helft van de respondenten aan dat deze vraag niet van toepassing is. Bij de kinderen waarvoor de vraag wel van toepassing is, wordt in 61,5% van de gevallen regelmatig of actief aandacht besteed aan etniciteit en/of religie.

Deze bevindingen wijzen op het belang van een inclusieve en identiteitsondersteunende benadering van gezinshuiszorg, waarin kinderen zich deel kunnen voelen van hun nieuwe gezinscontext zonder dat hun oorspronkelijke achtergrond en verbondenheid met de biologische familie uit beeld verdwijnen.

4. Ervaringen van gezinshuisouders

4.1. gevoel: gevoelservaringen van gezinshuisouders

48. Hoe ervaart u de emotionele impact van de aanwezigheid van dit kind in uw gezin?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak belastend en intens	3	12,0 %
2. wisselend tussen belasting en draagbaarheid	6	24,0 %
3; meestal haalbaar en in balans	7	28,0 %
4. eerder verrijkend en positief	9	36,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 4. eerder verrijkend en positief (9/25; 36.0%).

49. In welke mate ervaart u emotionele druk of spanning door de zorg voor dit kind?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1 geen		
2 beperkt	3	11,5 %
3 matig	10	38,5 %
4 Veel	9	34,6 %
5 overmatig	4	15,4 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3 (10/26; 38.5%).

50. Hoe goed lukt het u om emotioneel afgestemd te blijven op dit kind in het dagelijks samenleven?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. moeilijk om afstemming te vinden	0	0,0 %
2. wisselend	3	12,0 %
3. meestal voldoende afgestemd	14	56,0 %
4. goed en vanzelfsprekend afgestemd	8	32,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal voldoende afgestemd (14/25; 56.0%).

51. Komt de verwachting die je had over jouw rol als gezinshuisouder overeen met de werkelijkheid

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. het valt veel zwaarder uit dan verwacht	0	0,0 %
2. Het valt eerder zwaarder uit dan verwacht	2	7,7 %
3. Het is wat ik er van verwacht	10	38,5 %
4. Het is vaak minder belastend dan ik verwacht had	3	11,5 %
5. Het is nog meer voldoeninggevend dan ik verwacht had	11	42,3 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 5. Het is nog meer voldoeninggevend dan ik verwacht had (11/26; 42.3%).

Belangrijkste bevindingen: emotionele belasting, draagkracht en voldoening van gezinshuisouders

De onderzoeksresultaten tonen een genuanceerd beeld van de emotionele impact van gezinshuiszorg op gezinshuisouders. Enerzijds geeft 50% van de respondenten aan veel tot overmatige emotionele druk of spanning te ervaren door de zorg voor het kind. Daarnaast ervaart 38,5% een matige emotionele belasting. Dit wijst erop dat het gezinshuisouderschap voor een aanzienlijk deel van de respondenten een emotioneel intensieve opdracht vormt.

Anderzijds omschrijft 64% van de gezinshuisouders de emotionele impact van de aanwezigheid van het kind als meestal haalbaar en in balans of als verrijkend en positief. Bovendien geeft 88% aan meestal voldoende of goed emotioneel afgestemd te kunnen blijven op het kind in het dagelijkse samenleven.

Ook de vergelijking tussen verwachtingen en werkelijkheid levert een opvallend resultaat op. Voor 42,3% van de respondenten blijkt het gezinshuisouderschap meer voldoeninggevend dan vooraf verwacht, terwijl slechts 7,7% de rol als zwaarder dan verwacht ervaart.

Deze bevindingen wijzen op een belangrijk spanningsveld tussen emotionele belasting en positieve betekenisgeving binnen gezinshuiszorg. De zorg voor kinderen kan intensief en belastend zijn, terwijl gezinshuisouders hun rol tegelijkertijd als haalbaar, waardevol en voldoeninggevend ervaren.

De resultaten onderstrepen daarom het belang van aandacht voor zowel de emotionele draagkracht als de motivatie en betrokkenheid van gezinshuisouders. Om de kwaliteit en continuïteit van gezinshuiszorg te ondersteunen, lijkt het relevant om na te gaan welke vormen van professionele begeleiding, praktische ondersteuning en herstelmogelijkheden bijdragen aan het duurzaam volhouden van deze zorgrol.

4.2. gedrag: competenties en communicatie van gezinshuisouders

52. In welke mate voelt u zich competent in de dagelijkse omgang met dit kind?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak onzeker of handelingsverlegen	0	0,0 %
2. wisselend afhankelijk van de situatie	3	11,5 %
3. meestal voldoende competent	13	50,0 %
4. sterk competent en zelfzeker	10	38,5 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal voldoende competent (13/26; 50.0%).

53. Hoe ervaart u de communicatie tussen u en dit kind in het dagelijks leven?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak moeizaam of misverstanden	1	3,8 %
2. wisselend	7	26,9 %
3. meestal vlot en afgestemd	12	46,2 %
4. zeer vlot en wederzijds begrijpelijk	6	23,1 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal vlot en afgestemd (12/26; 46.2%).

Belangrijkste bevindingen: ervaren competentie en dagelijkse communicatie

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuisouders zich in grote mate competent voelen in de dagelijkse omgang met het kind. Bij 88,5% van de antwoorden wordt aangegeven dat de gezinshuisouder zich meestal voldoende competent of sterk competent en zelfzeker voelt. Geen enkele respondent geeft aan zich vaak onzeker of handelingsverlegen te voelen.

Ook de dagelijkse communicatie tussen gezinshuisouders en kinderen wordt overwegend positief beoordeeld. Bij 69,2% verloopt deze meestal vlot en afgestemd of zeer vlot en wederzijds begrijpelijk. Tegelijkertijd wordt de communicatie bij 30,8% als wisselend of vaak moeizaam ervaren.

Deze bevindingen sluiten aan bij de eerdere resultaten over emotionele belasting en afstemming. Hoewel 50% van de antwoorden wijst op veel tot overmatige emotionele druk, wordt de eigen competentie doorgaans positief beoordeeld. Daarnaast gaf 88% in een eerdere vraag aan meestal voldoende of goed emotioneel afgestemd te kunnen blijven op het kind.

De resultaten wijzen erop dat gezinshuisouders doorgaans vertrouwen hebben in hun eigen pedagogisch handelen, terwijl de dagelijkse communicatie met sommige kinderen uitdagend blijft. Dit onderstreept het belang van ondersteuning die niet alleen gericht is op het versterken van competenties, maar ook op het omgaan met complexe communicatie, emotionele belasting en specifieke ondersteuningsbehoeften van kinderen.

4.3. systeem: structuur, samenwerking en ondersteuning bij de gezinshuisouders

54. In welke mate lukt het om duidelijke en haalbare afspraken en structuur te hanteren met dit kind binnen het gezin?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1.niet	0	0,0%
2.uitdagend	2	7,7 %
3.wisselend	7	26,9 %
4.redelijk goed	10	38,5 %
5. heel goed	7	26,9 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4 (10/26; 38.5%).

55. Hoe ervaart u de samenwerking met de natuurlijke ouders en het bredere netwerk rond dit kind?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak moeilijk of conflictueus	2	7,7 %
2. wisselend	12	46,2 %
3. meestal werkbaar	7	26,9 %
4. constructief en ondersteunend	5	19,2 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 2. wisselend (12/26; 46.2%).

56. In welke mate voelt u zich ondersteund door school, hulpverlening en het bredere netwerk rond dit kind?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. onvoldoende ondersteunend	0	0,0 %
2. beperkt ondersteund	2	8,0 %
3. meestal voldoende ondersteund	11	44,0 %
4. sterk ondersteund en gedragen	12	48,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 4. sterk ondersteund en gedragen (12/25; 48.0%).

Belangrijkste bevindingen: structuur, samenwerking en ervaren ondersteuning

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuisouders zich overwegend ondersteund voelen door school, hulpverlening en het bredere netwerk rond het kind. Bij 92% van de geldige antwoorden wordt de ondersteuning als meestal voldoende of sterk ervaren. Dit wijst op een positieve beoordeling van het beschikbare ondersteuningsnetwerk binnen de onderzochte gezinshuissituaties.

Ook het hanteren van duidelijke en haalbare afspraken en structuur verloopt bij een meerderheid van de kinderen positief. Bij 65,4% lukt dit redelijk tot heel goed. Tegelijkertijd geeft 34,6% aan dat het hanteren van afspraken en structuur wisselend of uitdagend verloopt.

De samenwerking met biologische ouders en het bredere netwerk blijkt minder vanzelfsprekend. Bij 53,8% van de antwoorden wordt deze samenwerking als wisselend of vaak moeilijk en conflictueus ervaren, terwijl 46,2% spreekt over een meestal werkbare of constructieve samenwerking.

Deze bevindingen tonen een interessant verschil tussen de mate waarin gezinshuisouders zich ondersteund voelen en de kwaliteit van de samenwerking met betrokkenen rond het kind. Hoewel het ondersteuningsnetwerk doorgaans positief wordt beoordeeld, blijven er uitdagingen bestaan op het vlak van samenwerking en afstemming.

4.4. Cultuur: competenties en communicatie van gezinshuisouders

57. In welke mate ervaart u de opvang van dit kind als betekenisvol of zinvol?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. eerder weinig betekenisvol	0	0,0 %
2. wisselend tussen belasting en betekenis	2	7,7 %
3. meestal betekenisvol	7	26,9 %
4. sterk zinvol en verrijkend	17	65,4 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 4. sterk zinvol en verrijkend (17/26; 65.4%).

58. In welke mate ervaart u spanningen of uitdagingen rond verschillen in cultuur, religie of achtergrond?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak spanningsvol of moeilijk	0	0,0 %
2. geregeld uitdagend	4	16,0 %
3. soms aanwezig maar hanteerbaar	4	16,0 %
4. nauwelijks of niet aanwezig	17	68,0 %

Geldige antwoorden: 25/26 (96.2%); ontbrekend: 1. Meest voorkomende antwoord: 4. nauwelijks of niet aanwezig (17/25; 68.0%).

59. In welke mate lukt het om ruimte te geven aan de identiteit, cultuur of achtergrond van dit kind binnen uw gezinsleven?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. moeilijk haalbaar	1	3,8 %
2. wisselend	2	7,7 %
3. meestal goed haalbaar	13	50,0 %
4. vanzelfsprekend en geïntegreerd	10	38,5 %

Geldige antwoorden: 26/26 (100.0%); ontbrekend: 0. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal goed haalbaar (13/26; 50.0%).

Belangrijkste bevindingen: zingeving, culturele verschillen en identiteitsondersteuning

De onderzoeksresultaten tonen aan dat gezinshuisouders de opvang van kinderen in zeer hoge mate als betekenisvol ervaren. Bij 92,3% van de antwoorden wordt de opvang als meestal betekenisvol of sterk zinvol en verrijkend omschreven. Meer specifiek wordt bij 65,4% aangegeven dat de opvang sterk zinvol en verrijkend is. Geen enkele respondent beoordeelt de opvang als eerder weinig betekenisvol.

Deze hoge mate van ervaren zingeving is opmerkelijk in het licht van de eerder vastgestelde emotionele belasting. Hoewel bij 50% van de antwoorden veel tot overmatige emotionele druk wordt gerapporteerd, blijft de betekenis die aan de opvang wordt toegekend overwegend positief. Dit wijst erop dat emotionele belasting en ervaren zingeving verschillende dimensies van het gezinshuisouderschap vormen.

Ook het ruimte geven aan de identiteit, cultuur en achtergrond van het kind wordt doorgaans positief beoordeeld. Bij 88,5% van de antwoorden lukt dit meestal goed of vormt het een vanzelfsprekend en geïntegreerd onderdeel van het gezinsleven. Bij 11,5% verloopt dit wisselend of wordt het als moeilijk haalbaar ervaren.

Wat spanningen rond verschillen in cultuur, religie of achtergrond betreft, geeft 68% aan dat deze nauwelijks of niet aanwezig zijn. Bij 16% zijn dergelijke spanningen soms aanwezig maar hanteerbaar,

terwijl nog eens 16% deze als geregeld uitdagend ervaart. Geen enkele respondent beschrijft de verschillen als vaak spanningsvol of moeilijk.

Deze bevindingen wijzen op een sterk ervaren betekenis van gezinshuiszorg en een overwegend positieve houding tegenover het bieden van ruimte aan de identiteit en achtergrond van kinderen. Tegelijkertijd tonen de resultaten dat culturele en religieuze verschillen in bepaalde gezinshuissituaties specifieke uitdagingen kunnen meebrengen.

5. Contextbegeleiding en organisatie: beleving van samenwerking met contextbegeleider en organisatie

5.1. Gevoel: beleving van emotionele ondersteuning met contextbegeleider en organisatie

60. In welke mate voelt u zich emotioneel ondersteund door de contextbegeleider?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.onvoldoende ondersteund	0	0,0 %
2. beperkt ondersteund	3	13,0 %
3. meestal voldoende ondersteund	5	21,7 %
4. sterk gedragen en ondersteund	15	65,2 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. sterk gedragen en ondersteund (15/23; 65.2%).

61. In welke mate voelt u zich veilig om moeilijkheden of twijfels eerlijk te bespreken met de contextbegeleider?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.ik voel weinig veiligheid of opengheid	0	0,0 %
2. dit voelt wisselend	2	8,7 %
3. meestal voldoende veilig	6	26,1 %
4. zeer veilig en open	15	65,2 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. zeer veilig en open (15/23; 65.2%).

62. Hoe ervaart u de eerlijkheid en transparantie in de samenwerking met de contextbegeleider?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak onduidelijk of moeilijk bespreekbaar	0	0,0 %
2. wisselend	1	4,3 %
3. meestal open en duidelijk	9	39,1 %
4. zeer transparant en wederzijds eerlijk	13	56,5 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. zeer transparant en wederzijds eerlijk (13/23; 56.5%).

Belangrijkste bevindingen: emotionele ondersteuning, veiligheid en transparantie in de contextbegeleiding

De onderzoeksresultaten tonen een overwegend positieve beoordeling van de relatie tussen gezinshuisouders en hun contextbegeleider. Bij 87,0% van de geldige antwoorden wordt de emotionele ondersteuning door de contextbegeleider als meestal voldoende of sterk ervaren. Meer specifiek geeft 65,2% aan zich sterk gedragen en ondersteund te voelen.

Ook de ervaren veiligheid om moeilijkheden en twijfels eerlijk te bespreken wordt positief beoordeeld. Bij 91,3% van de antwoorden voelen gezinshuisouders zich meestal voldoende of zeer veilig om dergelijke onderwerpen met hun contextbegeleider te bespreken. Dit wijst op een hoge mate van ervaren openheid en bespreekveiligheid binnen de onderzochte begeleidingsrelaties.

De eerlijkheid en transparantie in de samenwerking vormen de meest positief beoordeelde dimensie. Bij 95,7% van de antwoorden wordt de samenwerking als meestal open en duidelijk of zeer transparant en wederzijds eerlijk ervaren.

Deze bevindingen zijn relevant in het licht van de eerder vastgestelde emotionele belasting van gezinshuisouders. Hoewel bij 50% van de antwoorden veel tot overmatige emotionele druk wordt gerapporteerd, ervaren gezinshuisouders de ondersteuning en samenwerking met hun contextbegeleider doorgaans als positief.

5.2. Gedrag: beleving van vaardigheden en samenwerking met contextbegeleider en organisatie

63. In welke mate ervaart u dat de contextbegeleider beschikt over voldoende vaardigheden om complexe gezinssituaties te ondersteunen?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. onvoldoende vaardigheden zichtbaar	0	0,0 %
2. eerder wisselend	5	21,7 %
3. meestal voldoende competent	3	13,0 %
4. sterk competent en ondersteunend	15	65,2 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. sterk competent en ondersteunend (15/23; 65.2%).

64. Hoe ervaart u de communicatie met de contextbegeleider (duidelijkheid, afstemming, timing)?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1. vaak onduidelijk of moeilijk afgestemd	1	4,3 %
2. wisselend	1	4,3 %
3. meestal duidelijk en afgestemd	8	34,8 %
4. zeer helder, consistent en goed afgestemd	13	56,5 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. zeer helder, consistent en goed afgestemd (13/23; 56.5%).

Belangrijkste bevindingen: professionele deskundigheid en communicatie van de contextbegeleider

De onderzoeksresultaten tonen een overwegend positieve beoordeling van de professionele vaardigheden en communicatie van de contextbegeleider. Bij 78,3% van de geldige antwoorden wordt de contextbegeleider als meestal voldoende competent of sterk competent en ondersteunend ervaren bij het begeleiden van complexe gezinssituaties. Meer specifiek beoordeelt 65,2% de contextbegeleider als sterk competent en ondersteunend.

Tegelijkertijd geeft 21,7% aan dat de vaardigheden van de contextbegeleider eerder wisselend zichtbaar zijn. Dit vormt een relevant aandachtspunt, aangezien gezinshuiszorg gepaard kan gaan met complexe ondersteuningsvragen en uiteenlopende behoeften van kinderen en hun gezinscontext.

De communicatie met de contextbegeleider wordt nog positiever beoordeeld. Bij 91,3% van de antwoorden wordt deze als meestal duidelijk en afgestemd of zeer helder, consistent en goed afgestemd ervaren. Slechts 8,7% rapporteert wisselende of vaak onduidelijke communicatie.

Wanneer deze resultaten samen worden bekeken met de eerdere bevindingen over contextbegeleiding, ontstaat een overwegend positief beeld. Eerlijkheid en transparantie (95,7%), veiligheid om moeilijkheden te bespreken (91,3%) en emotionele ondersteuning (87,0%) worden eveneens hoog beoordeeld.

5.3.Systeem: beleving van afspraken en besluitvorming met contextbegeleider en organisatie

65. In welke mate ervaart u dat afspraken en opvolging door de contextbegeleider consequent worden nagekomen?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1.zelden consequent	0	0,0 %
2. wisselend	3	13,0 %
3. meestal consequent	6	26,1 %
4. zeer consequent en betrouwbaar	14	60,9 %
5. [omschrijving niet beschikbaar in export]	0	0,0 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. zeer consequent en betrouwbaar (14/23; 60.9%).

66. In welke mate ervaart u de afspraken en verwachtingen vanuit de contextbegeleiding en organisatie als duidelijk?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1.vaak onduidelijk en veranderlijk	0	0,0 %
2. eerder wisselend	4	17,4 %
3. meestal duidelijk	11	47,8 %
4. zeer duidelijk en voorspelbaar	8	34,8 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal duidelijk (11/23; 47.8%).

67. In welke mate ervaart u dat afspraken rond het kind (planning, opvolging, overleg) consistent worden nageleefd door alle betrokkenen?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1.zelden consistent	0	0,0 %
2. wisselend	1	4,3 %
3. meestal consistent	18	78,3 %
4. zeer consistent en betrouwbaar	4	17,4 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal consistent (18/23; 78.3%).

68. Hoe ervaart u de besluitvorming binnen de organisatie (bv. wie beslist wat en hoe snel)?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1. onduidelijk en weinig transparant	0	0,0 %
2. eerder wisselend	4	17,4 %
3. meestal duidelijk	13	56,5 %
4. zeer duidelijk en goed afgestemd	6	26,1 %
5. [omschrijving niet beschikbaar in export]	0	0,0 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 3. meestal duidelijk (13/23; 56.5%).

Belangrijkste bevindingen: betrouwbaarheid, duidelijkheid en organisatorische besluitvorming

De onderzoeksresultaten tonen een overwegend positieve beoordeling van de organisatorische opvolging en samenwerking binnen de onderzochte gezinshuissituaties.

Bij 87,0% van de geldige antwoorden wordt aangegeven dat afspraken en opvolging door de contextbegeleider meestal consequent of zeer consequent en betrouwbaar worden nagekomen. Meer specifiek beoordeelt 60,9% de opvolging als zeer consequent en betrouwbaar.

Ook de naleving van afspraken rond het kind door alle betrokkenen wordt bijzonder positief beoordeeld. Bij 95,7% worden afspraken over planning, opvolging en overleg als meestal of zeer consistent nageleefd. Dit wijst op een hoge mate van ervaren betrouwbaarheid in de praktische samenwerking rond het kind.

De duidelijkheid van afspraken en verwachtingen vanuit de contextbegeleiding en organisatie wordt bij 82,6% als meestal of zeer duidelijk ervaren. Eenzelfde percentage beoordeelt de besluitvorming binnen de organisatie als meestal of zeer duidelijk. Bij beide aspecten ervaart 17,4% de situatie als wisselend.

Deze resultaten sluiten aan bij de eerdere positieve beoordelingen van de contextbegeleiding op het vlak van communicatie, transparantie en emotionele ondersteuning. Tegelijkertijd blijkt dat organisatorische verwachtingen en besluitvorming minder uitgesproken positief worden beoordeeld dan de praktische naleving van afspraken.

De bevindingen wijzen op een overwegend betrouwbare en goed functionerende organisatorische opvolging binnen gezinshuiszorg, met mogelijke ontwikkelkansen op het vlak van duidelijkheid over verwachtingen, verantwoordelijkheden en besluitvormingsprocessen.

5.4. Cultuur: beleving van visie en warden van contextbegeleider en organisatie

69. In welke mate ervaart u dat de visie en waarden van de organisatie aansluiten bij uw eigen gezinscultuur en aanpak?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1.weinig tot geen aansluiting	0	0,0%
2. beperkte aansluiting	3	13.0%
3. meestal voldoende aansluiting	10	43.5%
4. sterke aansluiting en herkenning	10	43.5%

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4. sterke aansluiting en herkenning (10/23; 43.5%).

70. In welke mate voelt u ruimte om uw eigen gezinscultuur en opvoedingsstijl te behouden binnen de samenwerking met de organisatie?

Antwoordcategorie	Aantal (n)	Percentage (%)
1.geen ruimte	0	0,0%
2.beperkte ruimte	0	0,0%
3. meestal voldoende ruimte	10	45.5%
4. veel ruimte en erkenning	12	54.5%

Geldige antwoorden: 22/26 (84.6%); ontbrekend: 4. Meest voorkomende antwoord: 4. veel ruimte en erkenning (12/22; 54.5%).

71. In welke mate ervaart u dat de contextbegeleiding rekening houdt met wat voor uw gezin belangrijk is (waarden, rituelen, aanpak)?

Antwoordmogelijkheid	Aantal (n)	Percentage (%)
1 Niet		
2 beperkt	2	8,7 %
3 voldoende	6	26,1 %
4 goed	8	34,8 %
5 heel goed	7	30,4 %

Geldige antwoorden: 23/26 (88.5%); ontbrekend: 3. Meest voorkomende antwoord: 4 (8/23; 34.8%).

Belangrijkste bevindingen: aansluiting tussen organisatievisie en eigen gezinscultuur

De onderzoeksresultaten tonen een overwegend positieve beoordeling van de aansluiting tussen de visie van de organisatie en de eigen gezinscultuur van gezinshuisouders. Bij 87,0% van de geldige antwoorden wordt deze aansluiting als meestal voldoende of sterk ervaren. Bij 13,0% is er sprake van beperkte aansluiting.

Opvallend is dat alle 22 respondenten die de vraag naar ruimte voor de eigen gezinscultuur en opvoedingsstijl beantwoordden, aangeven hiervoor meestal voldoende of veel ruimte en erkenning te ervaren. Meer specifiek ervaart 54,5% veel ruimte en erkenning. Dit wijst op een sterk ervaren behoud van eigenheid binnen de samenwerking met de organisatie.

Ook de mate waarin de contextbegeleiding rekening houdt met gezinswaarden, rituelen en opvoedingsaanpak wordt positief beoordeeld. Bij 91,3% van de geldige antwoorden gebeurt dit voldoende, goed of heel goed. Bij 65,2% wordt dit expliciet als goed of heel goed beoordeeld.

Deze resultaten wijzen op een overwegend positieve verhouding tussen de professionele verwachtingen van de organisatie en de eigenheid van het gezinshuis. Ze suggereren dat gezinshuisouders doorgaans ruimte ervaren om hun gezinscultuur te behouden, ook wanneer hun persoonlijke waarden niet volledig overeenkomen met die van de organisatie.

Voor de verdere ontwikkeling van gezinshuiszorg lijkt het relevant om deze ervaren ruimte voor eigenheid te behouden.

6. Algemeen besluit van het kwantitatieve onderzoek

Dit kwantitatieve onderzoek biedt een eerste beschrijvend inzicht in de werking van gezinshuizen in Vlaanderen, met bijzondere aandacht voor het welzijn en de ontwikkeling van kinderen, de ervaringen van gezinshuisouders en de samenwerking met de betrokken context en ondersteunende organisaties. De resultaten schetsen een overwegend positief, maar tegelijk genuanceerd beeld van gezinshuiszorg. Ze maken zichtbaar welke mogelijkheden een gezinsgerichte opvangcontext kan bieden, maar tonen eveneens de complexiteit en de uitdagingen die met deze vorm van jeugdhulp gepaard gaan.

Een eerste belangrijke vaststelling is dat gezinshuiszorg sterk verweven is met het persoonlijke en familiale leven van gezinshuisouders. De opvang vindt doorgaans plaats binnen de eigen woning en wordt gedragen door gezinshuisouders met uiteenlopende professionele achtergronden en ervaringen. Deze combinatie van een familiale leefomgeving en pedagogische deskundigheid vormt een belangrijk kenmerk van het gezinshuismodel. Tegelijkertijd vraagt deze verwevenheid tussen het professionele en het persoonlijke leven bijzondere aandacht voor de draagkracht, de grenzen en het welzijn van gezinshuisouders.

Wat het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen betreft, wijzen de resultaten op verschillende positieve evoluties. Volgens de gezinshuisouders is bij 61,5% van de kinderen sprake van een afname van angst of spanning sinds de start van de plaatsing. Daarnaast wordt bij 53,8% een evolutie waargenomen waarbij negatieve gevoelens vaker via woorden worden geuit, en wordt bij 46,2% een positiever zelfbeeld vastgesteld. Ook de relationele verbondenheid valt op: bij 80,8% van de kinderen omschrijven gezinshuisouders de onderlinge band als goed of sterk en warm. Deze bevindingen suggereren dat gezinshuizen voor verschillende kinderen een omgeving kunnen vormen waarin vertrouwen, emotionele veiligheid en verbondenheid zich verder kunnen ontwikkelen.

Deze positieve bevindingen mogen echter niet los worden gezien van de kwetsbaarheden en ondersteuningsbehoeften van de kinderen. De helft van de onderzochte kinderen heeft een gediagnosticeerde ondersteuningsnood, waarbij onder meer trauma, ontwikkelingsproblemen, gedragsmatige moeilijkheden en medische zorgnoden worden vermeld. Bovendien blijven emotionele regulatie, het omgaan met frustraties en het ontwikkelen van sociale vaardigheden voor verschillende kinderen belangrijke aandachtspunten. De resultaten tonen daarmee aan dat positieve ontwikkeling en blijvende kwetsbaarheid naast elkaar kunnen bestaan. De ontwikkeling van kinderen verloopt niet noodzakelijk lineair en vraagt om een individuele, sensitieve en langdurige begeleiding.

Binnen deze begeleiding komen veiligheid, aandacht, structuur, rust en relationele verbondenheid naar voren als centrale ontwikkelingsbehoeften. Ook de relatie met biologische ouders en de bredere context blijft voor veel kinderen van betekenis. De samenwerking met deze context blijkt evenwel niet altijd vanzelfsprekend. Bij 53,8% van de antwoorden wordt de samenwerking met biologische ouders en het bredere netwerk als wisselend of moeilijk ervaren. Dit onderstreept dat gezinshuiszorg niet uitsluitend betrekking heeft op de relatie tussen het kind en de gezinshuisouders, maar zich situeert binnen een ruimer netwerk van relaties, verwachtingen en verantwoordelijkheden. Het ondersteunen van deze relaties vraagt om zorgvuldige afstemming, waarbij de noden en het welzijn van het kind centraal blijven staan.

Een andere belangrijke vaststelling betreft de ervaringen van gezinshuisouders zelf. Zij beoordelen hun pedagogische competenties overwegend positief en ervaren de opvang in zeer hoge mate als betekenisvol. Tegelijkertijd wordt bij de helft van de antwoorden veel tot overmatige emotionele druk

gerapporteerd. Deze combinatie is betekenisvol: gezinshuisouders kunnen zich bekwaam en sterk betrokken voelen bij hun opdracht, terwijl diezelfde opdracht een aanzienlijke emotionele belasting met zich meebrengt. De resultaten maken daarmee duidelijk dat betrokkenheid, deskundigheid en motivatie niet automatisch betekenen dat de draagkracht onbeperkt is. Aandacht voor ondersteuning, herstelmogelijkheden en een haalbaar evenwicht tussen gezinsleven en professionele verantwoordelijkheden blijft dan ook essentieel.

De contextbegeleiding en de samenwerking met de moederorganisaties worden overwegend positief beoordeeld. Vooral de ervaren emotionele ondersteuning, de openheid en transparantie in de samenwerking en de betrouwbaarheid van afspraken komen als sterke punten naar voren. Zo ervaart 87,0% van de respondenten voldoende tot sterke emotionele ondersteuning door de contextbegeleider en beoordeelt 95,7% de samenwerking als meestal open en duidelijk of zeer transparant en wederzijds eerlijk. Deze resultaten wijzen op het belang van een ondersteuningsstructuur waarin gezinshuisouders zich gehoord, erkend en professioneel gedragen voelen. Tegelijkertijd blijven er ontwikkelkansen bestaan op het vlak van duidelijkheid over verwachtingen, verantwoordelijkheden en besluitvormingsprocessen, evenals de ondersteuning bij complexe gezinssituaties.

Opvallend is bovendien dat gezinshuisouders doorgaans ruimte ervaren om hun eigen gezinscultuur, waarden en opvoedingsstijl te behouden binnen de samenwerking met de organisatie. Dit is relevant omdat gezinshuiszorg zich precies bevindt op het raakvlak tussen een natuurlijke gezinsomgeving en een professioneel georganiseerde hulpverleningscontext. De resultaten suggereren dat het bewaken van deze eigenheid, in combinatie met voldoende professionele ondersteuning en duidelijke afspraken, een belangrijk aandachtspunt vormt voor de verdere ontwikkeling van het gezinshuismodel.

Bij de interpretatie van deze resultaten is de nodige voorzichtigheid aangewezen. Het onderzoek is gebaseerd op 26 vragenlijsten over 26 kinderen, waarbij sommige gezinshuisouders meerdere vragenlijsten invulden. De bevindingen zijn bijgevolg niet zonder meer representatief voor alle gezinshuizen of gezinshuiskinderen in Vlaanderen. Bovendien gaat het om percepties en inschattingen van gezinshuisouders, en niet om rechtstreeks gemeten ontwikkelingsuitkomsten bij kinderen. De gerapporteerde evoluties kunnen dan ook niet uitsluitend aan het verblijf in een gezinshuis worden toegeschreven. Ook eerdere hulpverleningstrajecten, de verblijfsduur, de leeftijd en ontwikkelingsfase van kinderen en veranderingen in hun bredere leefomgeving kunnen hierbij een rol spelen. De aanvullende opmerkingen van respondenten maken bovendien duidelijk dat de diversiteit aan gezinshuisvormen, gezinssituaties en individuele trajecten niet altijd volledig door een gestandaardiseerde vragenlijst kan worden gevat.

De bevindingen vormen daarmee een waardevolle basis voor verdere verdieping in het kwalitatieve onderzoeksluik. Waar de kwantitatieve resultaten zicht bieden op terugkerende patronen, ervaren sterktes en aandachtspunten, kan het kwalitatieve onderzoek meer inzicht bieden in de onderliggende ervaringen, betekenissen en processen. In het bijzonder is het relevant om verder te onderzoeken hoe kinderen zelf hun verblijf in een gezinshuis beleven, welke elementen bijdragen aan hun gevoel van veiligheid en verbondenheid, en hoe gezinshuisouders de balans ervaren tussen hun engagement, hun draagkracht en de professionele ondersteuning die zij ontvangen.

Samenvattend schetst dit kwantitatieve onderzoek een voorzichtig positief beeld van gezinshuiszorg als een gezinsgerichte vorm van jeugdhulp waarin relationele nabijheid, continuïteit en individuele aandacht een centrale plaats innemen. De door gezinshuisouders gerapporteerde positieve ontwikkelingen bij verschillende kinderen zijn hoopgevend, maar gaan samen met blijvende

ondersteuningsnoden en een aanzienlijke verantwoordelijkheid voor de betrokken gezinshuisouders. De resultaten onderstrepen daarom niet alleen het belang van een warme en stabiele leefomgeving voor kinderen, maar evenzeer de noodzaak van duurzame ondersteuning voor de volwassenen die deze omgeving dagelijks vormgeven.

De verdere uitbouw van gezinshuiszorg vraagt vanuit dit perspectief om een blijvende aandacht voor zowel het welzijn en de ontwikkelingskansen van kinderen als de draagkracht van gezinshuisouders, de kwaliteit van de samenwerking met de bredere context en de professionele omkadering. De centrale uitdaging bestaat erin de kracht van het gewone gezinsleven te verbinden met de ondersteuning en deskundigheid die nodig zijn om tegemoet te komen aan de vaak complexe zorg- en ontwikkelingsbehoeften van kinderen.

Dankwoord

Een bijzondere en oprechte dank gaat in de eerste plaats uit naar de vele gezinshuisouders die aan deze evaluatie hebben meegewerkt. Met een grote openheid, kwetsbaarheid en bevlogenheid deelden zij hun ervaringen, hun mooie momenten, maar ook hun twijfels en uitdagingen. Hun eerlijke verhalen bieden een unieke en waardevolle inkijk in de dagelijkse realiteit van de Vlaamse gezinshuizen. Ze maken zichtbaar hoeveel engagement, liefde, veerkracht en professionaliteit er achter deze bijzondere vorm van jeugdhulp schuilgaan. Hun bereidheid om hun ervaringen te delen, vormt het kloppende hart van dit evaluatierapport.

Deze evaluatie kon bovendien slechts tot stand komen dankzij de grote inzet van een aantal bijzonder geëngageerde contextbegeleiders en coördinatoren. Zij maakten tijd vrij om uitgebreide diepte-interviews af te nemen en droegen met hun betrokkenheid en zorgvuldigheid wezenlijk bij aan de rijkdom van dit onderzoek. Een welgemeende dank aan **Elke De Schutter, Tine Claes, Nele Bastyns, Lady Van Landeghem, Anke Maes, Isabelle Rojaz, Laura Hiel en Ineke Simillion**. Dank voor jullie tijd, toewijding, enthousiasme en de bijzonder fijne samenwerking. Jullie engagement was van onschatbare waarde.

Onze oprechte waardering gaat eveneens uit naar **SOS Kinderdorpen**, voor het vertrouwen in dit onderzoek en de financiële ondersteuning die deze evaluatie mogelijk maakte. Dankzij dit engagement kregen de ervaringen en inzichten uit de praktijk een plaats in een breder verhaal van reflectie, kwaliteitsontwikkeling en toekomstgerichte jeugdhulp.

Een heel bijzondere vermelding verdient **John Goessens**, de bezielende kracht achter dit project. Met zijn aanstekelijke gedrevenheid, betrokkenheid en jarenlange expertise rond gezinshuizen in Nederland heeft hij dit traject van bij het begin mee vormgegeven en met overtuiging vooruitgestuwd. Zijn bereidheid om kennis en ervaringen te delen, zijn scherpe inzichten en zijn blijvende geloof in de mogelijkheden van gezinshuizen vormen een bijzondere meerwaarde voor de verdere ontwikkeling van dit verhaal in Vlaanderen. Zijn enthousiasme en engagement werken inspirerend en verbindend, en verdienen dan ook een bijzondere erkenning.

Moge dit rapport niet alleen een weerspiegeling zijn van wat vandaag leeft binnen de Vlaamse gezinshuizen, maar ook een uitnodiging om samen verder te bouwen aan een warme, kwaliteitsvolle en duurzame vorm van jeugdhulp, waarin ieder kind de kans krijgt om zich veilig, verbonden en gedragen te voelen.